

ВІСНИК

VISNYK the **HERALD**

суспільно-політичний місячник

РІК XXXIII, Ч. 1
YEAR XXXIII, No. 1

СІЧЕНЬ — 1980
JANUARY — 1980

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Державність бездержавній Україні! — від ГУ ООЧСУ	1
О. ОЛЕСЬ — Покинь, мій синочку... (Вірш)	1
Проти русифікаційного націовбивства, проти моск. Олімпіади — АБН	2
АЛЛА КОССОВСЬКА — Син Командира (До 30-ліття смерті ген. Т. Чупринки-Шухевича)	5
Д-Р МИХАЙЛО КУШНІР — Український націоналізм	6
ОСТАП ТАРНАВСЬКИЙ — День 22 Січня (Вірш)	8
АНДРІЙ ПРЯТКА — Діяльність ТУСМ у системі УВФронту	9
Княжий дар 8-го Відділу ООЧСУ в Чікаго	10
Становище УККА до дій ген. П. Григоренка	11
БОГДАН ЛІВЧАК — Бути у всьому чистими (Закінчення статті)	13

СТОРИНКА ОЖ ОЧСУ

ЗЕНА МАТЛА-РИХТИЦЬКА — Українська виставка на фестивалі	16
Літвечір Ольги Лубської	17

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

ПРОФ. І. ЛЕВАДНИЙ — Поет-повстанець Григорій Чупринка	18
ОРЕСТ ПАВЛІВ — Досісторичні мотиви в українських колядках... ..	20
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Облізла шкапа москалів (Пародія на Драча) ..	22
Про „Хрестоматію (з) укр. літератури ХХ ст.“ і комуніста П. Загребельного	24
ГОВОРИТЬ ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — З Новим Роком (Фейлетон) Обкладинку й емблему ООЧСУ виконав мистець Петро Сидоренко	

ВИРІШЕНО ВІДБУТИ XIII КОНГРЕС УККА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

НЮ ЙОРК. — В суботу 15 вересня 1979 р. відбулись тут у приміщеннях УККА наради Екзекутиви і Крайової Ради УККА, під час яких розглянуто ділові й фінансові звідомлення та вирішено, що XIII Конгрес Українців в Америці відбудеться в днях 10, 11 і 12 жовтня 1980 р. в залах готелю „Бенджамин Френклін“ у Філядельфії.

Полагоджено також прийняття в члени УККА нових організацій та персональні зміни в керівних органах УККА.

ВІСНИК

ДЕРЖАВНІСТЬ БЕЗДЕРЖАВНІЙ УКРАЇНІ!

Боляче подумати і прикро самому собі признатися, що ми, майже 50-мільйоновий європейський народ — і нині, у XX столітті маємо „УССР“ — цебто не маємо ще власної Держави! Прикро розпочинати перше число нашого „Вісника“ в 1980 році такими думками, але, як співається в пісні — „Держава це кров і залізо!“ — Державність сама до нас не прийде.

Нам, членам могутнього Українського Визвольного Фронту поза межами окупованої Батьківщини, ще не треба жертви крові і заліза, цебто зброї. Наші завдання покищо полягають у активній праці в українській спільноті, в постійному пробуджуванні тих, які вже давно хотіли б „відчепитися від України“ (на шкоду і собі й Америці), в жертвенності на народну Справу, в ширенні правдивих інформацій про визвольну боротьбу України та інших поневолених, у підтримуванні різними засобами там, на Батьківщині, „вогню святого“ — вогню боротьби за суверенність Нації!

Вшановуючи великі Річниці 22 січня 1918 і 1919 років, ми вшановуємо не лише Головного Отамана Симона Петлюру і полковника Євгена Коновальця та всіх, що з ними ішли до бою за Державність України. Ми вшановуємо також князя Святослава і гетьмана Мазепу, віддаємо поклін Головному Командирові УПА ген.-хор. Т. Чупринці-Шухевичеві та його Нескореному Синові Юрієві, Провідникові ОУНР і всього нашого народу Степанові Бандері, сл. п. Михайлові Сороці — членові Проводу ОУН на Рідних Землях, закатованого Москвою, та багатьом, багатьом подругам і друзям — тим, які впали в боротьбі, і тим, які безстрашно різними способами змагаються тут і там за владу Нації!

Першою заявою проф. Валентина Мороза на волі було ствердження, що український народ нині крокує до власної Української Держави. І першою заявою 30 листопада 1979 р. у Відні, на волі, нескореного проф. Святослава Караванського з дружиною проф. Ніною Караванською було:

„Ціле життя я боровся за самостійне державне життя України“!

Не комунізм, не новітній малоросіянізм, не Маркс і не Власовщина в генеральському мундурі, не половинчастість у думанні й практиці, не безвірництво, — а щира віра в Бога-Творця і непохитна певність у перемогу Правди, невтомна праця в ім'я перемоги Української Правди, це ті риси, які маємо і які повинні ми плекати також серед молодших поколінь, де б вони не росли. Тому в 1980-му році, вшановуючи славу пам'ять Безсмертного Генерала УПА Тараса Чупринки-Шухевича в 30-ліття його смерті Героя, ставмо дітям і молоді за зразок його нескореного Сина — Юрія Шухевича, який з дитинства мучиться по московських каторгах, але ні Батька, ні Української Правди не зрікся!

ДЕРЖАВНІСТЬ БЕЗДЕРЖАВНІЙ УКРАЇНІ! — це наше пробоеве гасло, наш клич, мета наших змагань, жертв і праці! **БОГ І УКРАЇНА!**

Щасти, Боже, в Новому Році!

ГУ ООЧСУ

ДО СВЯТА ДЕРЖАВНОСТІ

Олександр Олесь

ПОКИНЬ, МІЙ СИНОЧКУ, РИДАТИ

Покинь, мій синочку, ридати
Хай сліз твоїх ворог не п'є.
Почуєм ми рідні гармати,
Угледим ще військо своє.

І рідний наш прапор замає,
Як сонце ясне в даліні,
І голосно сурма заграє
Петлюрі на білих коні!

Покинь, мій синочку, ридати
Хай сліз твоїх ворог не п'є.
Почуєм ми рідні гармати,
Угледим ще військо своє!

ПРОТИ РУСИФІКАЦІЙНОГО НАЦІОВБИВСТВА ПРОТИ ОЛІМПІЯДИ В МОСКВІ

Паляч війни — Москва

Якраз у той час, коли в ССРСР і в російській імперії взагалі все більше міцнішає націо-гено-, етно-, культуро- й мово-убивство, держави вільного світу, одурманені чадом детанту, зовсім призабули страхитлину дійсність в уярмлених країнах і не меншу загрозу, яка нависла над ще вільним світом від російського імперіалізму і його модерної форми вияву, комунізму — тобто від большевизму. Московщина загарбує все нові країни в Африці, Латинській Америці, на Близькому Сході, допомагаючи прийти до влади своїм п'ятим комуністичним колонам. За смертельно небезпечною для Заходу нафтовою кризою криється російська рука паляча війни. Найвизначніші британські й інші експерти у справах большевицької агресії наявно доказують московську руку в тероризмі, який опановує вільні нації зсередини, розкладає вільні суспільства, розхитує державний апарат.

Москва — батько світового тероризму

Проте ж властивимі не вірять у те, що в кожній країні вільного світу існує дві компартії: одна — явна, а інша — підпільна, якої наймаркантішим виявом є система брутального тероризму. Вишколи, озброєння, всебічну допомогу терористам забезпечує Москва прямо або через своїх сателітів. Супроти наявних доказів цих московських злочинів і усїєї наявної злочинної системи офіційні кола Заходу є німі, ховають голову в пісок, як струсі! Ніщо не помогли ревелюційні описи страшних злочинів большевизму різних дисидентів. **Захід глухий, сліпий і німий!**

Один з найбільших злочинців-націоубивників усїх часів, — Леонід Ілліч ІІ, — для нього миротворець, якому „треба допомогти втриматися при владі уступками“, щоб не прийшли „гірші за нього“ тирани. Злочинний напад на Чехо-Словаччину приписується Підгорному чи Шелестові, які „переголосували“ миротворця і доброго дядю Брежнева, точно так, як Рузвелтові, оточеному агентами НКВД, незвичайно подобався добрий дядя „Джо“ — Сталін.

Русифікація — націовбивство

А тим часом, на наших очах брежневський ХХV з'їзд КПСС у постанові „Про дальше вдосконалення навчання і виховання учнів загальноосвітніх шкіл і їх підготовку до праці“ рішив підсилити тиск на навчання в національних школах російської мови — мови „дружби і братерства народів ССРСР“. У виконанні цієї постанови „міністерство“ російської колонії „УССРСР“ у листопаді 1978 вирішило вжити заходів упродовж 1979-1985 рр., „спрямованих на ґрунтовне оволодіння підростаючим поколінням російською мовою...“, а з 1980 р. вводиться навчання російської мови з першої класи загальноосвітніх шкіл з українською мовою викладання!

Одночасно в Україні б'ють на тривогу, закликають до акції в обороні рідних мов поневолених народів і вказують на те, що з новим шкільним роком у народних школах коштом рідної мови переважатиме вже російська мова. У великих містах тепер майже всі школи вже перейшли на російську мову викладання. Брежнев продовжує політику царів. Він здійснює докладно те, що заповів 1870 року міністер освіти російсько-царської імперії Д. Толстой: „Кінцевою метою освіти всїх іногородців... мусить бути русифікація та злиття з російським народом“.

КПСС нічогісінько нового не придумала від часу „реакційного“ царату. **Нові царі продовжують, копіюючи політику старих царів.**

1958 р., за почином Нікіти Хрущова, накіннено Україні й іншим „республікам“ новий шкільний закон, який давав батькам здогадне „право“ вирішувати, у яку школу їм посилати дітей — з українською чи російською мовою. Москалям такого „права вибору“ не пред'явлено. Вони продовжували посилати на не своїй землі своїх дітей до школи з російською мовою навчання.

Нова хвиля наступу русифікаторів

Постанову ХХV з'їзду КПСС про суцільну русифікацію систематично здійснюється. Всесоюзна науково-теоретична конференція „Російська мова — мова дружби і співробітництва народів ССРСР“ у

травні 1979 року в зрусифікованому Тишкенті мала завданням не лише обґрунтувати імперіяльний аспект необхідності русифікації, але розробити плян мовної русифікації, тобто лінгвіциду поневолених народів.

Червоний цар Брежнев у листі-привіті для Конференції відмітив необхідність русифікації як наслідок заіснування „нової історичної спільности — советського народу“, та „об'єктивної конечности спільної російської мови, як мови міжнаціонального спілкування“ в російській колоніальній імперії. Для підкріплення свого становища він пригадав „мрію“ першого червоного царя Леніна „зробити так, щоб кожний громадянин нашої країни мав можливість навчитися великої (?) російської мови“, мовляв, ця „мрія здійснюється“ за царату Ілліча II.

У своїй доповіді всесоюзний міністер освіти М. О. Прокоф'єв виклав плян суцільної мовної русифікації за поміччю „стрункої системи вивчення другої мови“, яка стає першою і цілком відсуває вже рідну мову зі шкіл. Головний наголос він поклав на „дошкільний вік“, на дитячі садки й ясла, з вимогою „последовного розвитку вивчення на різних етапах освіти“...

Зрадник, туркестанець Ш. Р. Рашидов, перший секретар ЦК Компартії Узбекистану, підкреслював значення російської мови, як „мови нашої єдности й братерства“, мови „народу-велетня“, який має „найвищу культуру“, „багатющі демократичні традиції“, як „найважливіше знаряддя обміну в сферах економічної, науково-технічної та суспільно-політичної діяльності“...

Ствердивши посилену колонізацію Узбекистану москалями й іншими неавтохтонами, яку (колонізацію окупантом) він окреслював „братньою допомогою“, він називав російську мову — „мовою згуртування людей“, які (наприклад, під час ташкентського землетрусу 1966 р.) з-поміж „усіх братніх народів прийшли на допомогу столиці Узбекистану...“

Пляновий лінгвіцид і культуровбивство

Отже москалі, на спілку зі своїми яничарами, йдуть за пляном лінгвіциду у той час, коли усі колоніальні імперії впали й починають підійматися культури новопосталих націй і народів, коли починають розгортатися студії їхніх традицій, духової творчости, їхньої мови й культури, — нації з тися-

чорічними державами й дикунами. Ірляндці чи баски, валійці чи жиди культивують інколи вже давно забуту рідну мову, а москалі, як варвари, топчуть прадавні мови й культури.

Русифікація — це не тільки лінгвіцид, це суцільність засобів винищування поневолених народів за поміччю переміщування народів, таборів примусової праці, заслань, колонізації москалями окупованих країн, накидання їм свого, большевицького соціально-економічного ладу, колективізації, культурно-політичного уярмлювання за поміччю соціалізму, тобто культу поневолювача поневоленими, воюючого безбожництва, що є супротивним духовості наших народів, в яких національна ідея поєднана з релігійною, — насильне запровадження казенного православ'я піменівського типу, служіння в армії поза рідною землею, нищення культурних і релігійних пам'яток, палення музеїв і архівів старовинних національних культурних документів, фальшування історії, колоніальна господарка, колоніальна індустріалізація й розбудова комунікаційних шляхів під кутом інтересів імперії й, як надбудова цих заходів, творення штучного т. з. советського народу, тобто російської наднації-герренфольку, культ російського расизму — це все є русифікація.

Нищення національних первнів у музиці, в малярстві, в скульптурі, впровадження російських первнів, заборона народньої творчости, фолкльору, фальшування його домішками московського, усунування навіть національних інструментів типу бандури, а підтасовування рідного інструменту балалайки, фальшування народніх танців, мелодій, впровадження „частушок“ й інших фальшивок до рідної народньої творчости, заборона народніх пісень, прадідних релігійних звичаїв, які сягають ще передхристиянських часів — все це складники русифікаційного процесу, все це націовбивство!

Поневолені народи мусять скріпити бій!

За прикладом дії революційної ОУН на ЗУЗ у тридцятих роках необхідно розгорнути в поневолених країнах масову шкільну акцію, від дитвори почавши й на батьках і дідах кінчаючи. Треба вимагати виключно рідної мови в школах, у передшкільях, на усіх ступнях навчання, включно з університетами й різними інституціями.

Усюди й завжди говорити виключно рідною мо-

вою, на прилюдних місцях, в урядах, у крамницях, у фабриках, на заводах, в колхозах, і засобах комунікації, співати рідною мовою народні й патріотичні пісні, грати на народніх інструментах, бойкотувати на рідній землі російську мову, звертатися рідною мовою до чужинців, які повинні знати мову народу, на землі якого вони живуть!

Вояки повинні вимагати військової служби на рідній землі! Молодь повинна відмовлятися від освоєння „цілини“, а залишитися на своїй землі! Не лакомитися на більший заробіток у Сибіру, але тримати твердо в руках свою землю!

Протестувати проти колонізації москалями окупованих земель! Вертатися з заробітків у Казахстані чи Сибіру на рідні землі! Протестувати проти перемішування народів! Гордо признаватися до своєї національної приналежності!

Допомога з чужини

Оприлюднити чужими мовами документи про русифікаційний націоцид і запропонувати їх науковим, письменницьким, мистецьким, усякого роду культурним інституціям вільних націй, з вимогою стати на захист культури народів, на захист світової культури, — бо без національних культур немає світової культури. Бити на тривогу ради рятунку культури людства!

Справу лінгвіциду й націоциду з документацією передати ООН, з відкликом не лише до Універсальної декларації прав людини, але й до резолюції про Деколонізацію усіх імперій світу з 1960-1972 рр., бо лінгвіцид й націоцид — це вислід імперіяльного, колоніяльного панування герренфольку-москалів над поневоленими ними націями в СССР і в сателітних країнах.

Урядам і парламентам вільних націй світу, поодиноким нам прихильним політикам і публіцистам дати аргументацію для їхньої акції проти російських колоніялістів. Спонукаати до акції профспілки, студентські організації, всякого роду молодечі організації, журналістичні, зокрема професорів, учителів і т. ін.

Було б великим досягненням, якщо б діти, учні, студенти вимагали для своїх однолітків свободи вчитися рідною мовою, бо немає більшого варварства, як дитині в перешкіллі, у дитячому садку відбирати її рідну мову!

Змобілізувати всі ланки культурного, професій-

ного й політично-державного життя вільних націй на захист навчання рідною мовою дітей і молоді в царстві російських тиранів!

Намагатися вивести на вулицю молодь вільних націй на захист найзвичайнішого права дитини говорити й учитися мовою своєї матері! Це тільки варвар може таке право їй відбирати!

Атакувати засоби інформації — телебачення, радіо, пресу, передаючи їм документацію, щоб натовпували лінгвіцид, культуроцид і націоцид, бо поет може творити найкраще лише рідною мовою, чим збагачує духову творчість усього людства! Втрата рідної мови — це шлях до асиміляції!

Наша безпосередня допомога

Необхідно, щоб політичні, громадські, професійні, молодечі, жіночі, комбатантські, а передусім наукові, культурні, літературні, мистецькі організації наших еміграцій підняли акцію протесту всіма засобами й шляхами проти суцільної русифікації з боку колоніялістів, російських расистів. Протестні віча, маніфестації, демонстрації, марші перед большевицькімі місіями й інституціями, а теж маніфестації перед урядовими парламентами на Заході, а навіть певними культурними чи високошкільними інституціями з врученням відповідно обґрунтованих меморандумів матимуть свій ефект.

Дуже важливо, щоб наукові, і взагалі культурні інституції й особистості Заходу підняли голос протесту! Дуже важливо, якщо носії нагороди Нобеля підняли б теж бій проти русифікації!

Мобілізувати усіх шляхетних культурних творців, без різниці партійно-політичних переконань, а передусім самих себе, бо досі наші науковці не виправдалися в акції за оборону наших культурних діячів! Чужинці протестували й вимагали їх звільнення, але наші професори, мистці, літератори, а теж наші наукові інституції здебільша відмовчувалися! Цьому мусить прийти кінець!

До бою проти русифікації мусять стати еміграції поневолених народів з'єднано й безкомпромісово! А наші студенти повинні приневолити наших учителів і професорів стати до боротьби проти русифікації! Політичний фронт усіх самостійницьких сил еміграцій мусить стати в один гуж проти ворога-москаля!

У Литві, Латвії, Естонії, Білорусії, Грузії, Вірменії, Азербайджані, Північному Кавказі, Туркестані, в Україні — в усіх уярмлених російським коло-

ніялізмом країнах народи борються проти російських тиранів за самостійні соборні національні держави, за розвал російської колоніальної імперії. На цьому шляху падуть найкращі. Наш обов'язок — допомогти тим, що на першому фронті!

Геть з Олімпіадою у Москві 1980 року

У пов'язанні з боєм проти русифікації, з акцією за звільнення політичних і релігійних в'язнів усіх поневолених народів, за розв'язання концтаборів, за ліквідацію „психушок“, за деколонізацію, тобто за розвал російської імперії, є тісно пов'язана справа Олімпіади в Москві 1980 р.

Це ганьба ХХ ст., що в столиці найбільш варварської тоталітарної, до того ж народовбивчої колоніальної імперії, яка сотні тисяч, а то й мільйони свободолюбних людей тримає в концтаборах, тюрмах, на засланнях, у тундрах і тайгах Сибіру, яка забороняє навіть молитися рідною мовою, яка не мовлять приневолює вчити насильно російської („великої“! — що за потвора?) мови, забороняє творити духові вартості рідною мовою, яка забороняє свobodно визнавати віру в Бога — це є ганьба, що в столиці таких варварів і деспотів мають відбуватися Олімпійські ігрища, найсвітліша традиція благородного змагу найкультурнішої нації світу усіх часів, дійсно великої Геллади Сократа, Платона, Леоніда, Термопіль — мали б бути заплямлені й зневажені найбільшими тиранами й масовими вбивниками всіх часів! Їх мав би відкривати кат народів число I — Леонід Брежнев?! А одночасно мали б далі в той час у тюрмах і концтаборах, у психотюрмах нидіти й вмирати герої-борці за волю народів і за волю людини?

Вільний світ повинен заявити, якщо він ще має крихітку якоїсь честі і гідності: доки у російських тюрмах і концтаборах, у „психушках“ і на засланнях карається принаймні один політичний чи релігійний в'язень, доки існують концтабори й „психушки“, доки існує русифікаторський лінгво-, культуро-, етно-, гено- й націоцид, доки існує колоніальна імперія тиранів і народовбивників, борців за волю, так довго не вступить на московське „олімпійське“ грище ні один спортсмен вільних народів світу, які гарантують своїм громадянам людське достоїнство, гідність, як богоподібним істотам!

Тому ми закликаємо вільний світ до бойкоту Олімпіади 1980 року у Москві!

Прийде час, що Захід буде жаліти, якщо не послухає наших пересторог!

Хай живе воля й незалежність народів та свобода людини!

Смерть російській тюрмі народів і людей!

Хай живе національна революція поневолених народів — шлях визволення!

АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛЮК НАРОДІВ (АБН)

Алла Коссовська

СИН КОМАНДИРА

Високе чоло, стиснені уста,
Такі ще юні і такі рішучі,
О, так, йому судилась висота,
Таких не стримають ні прірви, ані кручі!
Хоч руки зв'язані — із ворогом на прю!
Хоч із-за ґрат — із закликком до світу!
Але так болюче за молодість твою,
В тяжкій неволі сумно пережиту!

Та не зломити волю ворогам,
Її ж самі вони загартували
Собі на горе, та на радість нам,
Вона тепер, мов викута із сталі.
Отим плебейм невтямки було,
Що честь твоя — тобі життя дорожча,
Що, коли соколові зранити крило,
То серце соколові з гніву затріпоче.

Тобі ламали крила, і не рік,
А довгі і страшні десятиріччя,
На двадцять років кат тебе прирік
Дивитись смерті проклятій в обличчя:
„Зречися батька, його прокляни,
Назви його злочинцем і бандитом!“
Та з уст рішуче і коротке „ні!“
І погляд твій лишиться непохитним.

Ти заховав батьківський заповіт
У серці, загартованим стражданням,
І, наче папороті таємничий цвіт,
Він там горітиме у волі сподіванні.
Ти не самотній, ні! Міцніше і росте
У всьому світі юних, чесних опір,
Ми віримо, нова доба гряде,
Ми чуємо її залізні кроки.

Д-р Михайло Кушнір

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ — СЕМАФОР У МАЙБУТНЄ

Сучасний націоналістичний рух дістав у спадщині від своїх попередників: 1) змагання до остаточних цілей незалежності; 2) органічне почуття національного нутра, як підстави, що вирішує про політичне буття народу; 3) свідомість, що нарід здобуває свою долю працею і боротьбою, в тяглій еволюції у всіх ділянках, шляхом уздатнювання до самостійного життя; 4) а врешті, соціологічне пересвідчування, що добро національної цілоти є вище від інтересу одиниць, груп чи суспільних клас, і що між тими окремими інтересами й інтересами народу немає і не може бути суперечности — добро народу є єдиним, здоровим і загальним регулятивом суспільних суперечностей.

Нові націоналістичні течії відрізнялися тим від попередніх починань, що вони змагали до витворення інтегральної творчої системи. Вони відрізнялися від соціально-демократичних течій також і тим, що не доробляли практики до доктрини, але навпаки — в теорії дошукувалися потвердження й усистематизування цього, що інтуїції накидалося з життя, як факт. Програма українського націоналізму не постала відразу. Перш усього були працівники, які, не питаючи про теоретичну рацію спасання батьківщини, шляхом факту взялися рятувати національне буття, коли здавалося, що все звичає народів загинуть. Понад шістьдесят років вироблювався цей рух серед безперервної думкової праці визначних талантів і жертвенних працівників.

Часи по нашій визвольній боротьбі (1917-1920) були суворим іспитом для праці українського народу впродовж останніх п'ятьох десятиріч. Націоналістичний рух пішов у цьому іспиті на перший огонь. Не тільки тому, що суб'єктивно, як органі-

зація, він один брав на себе відповідальність за долю України, але об'єктивно, з історичного становища, належить ствердити, що моральне поготівля України в цьому часі було головно ділом націоналістичного руху. (Думаю радше про цілий рух, ніж про фракцію). Він дав цілій Україні нову політичну поставу й фізіономію. Сьогодні в жадній сфері не можна думати політично інакше, тільки методом думання, яку цей рух устійнив. Незалежно від приналежності до фракції тієї назви — кожний стоїть на рівні інтелектуального просвічення епохи; думає, говорить і діє націоналістичними категоріями. Це обличчя епохи є загальніше, ніж було романтичне в другій половині минулого століття, бо дотичить не тільки певної сфери уявлень, але стосунку до найживотніших проблем національного буття.

Націоналістична течія спричинила чітке вияснення інтелектуальних і політичних стосунків у суспільстві. Властиво існують сьогодні в українському суспільстві два засадничі табори: один національний, що трактує цілість національних справ у інтегральній системі, і другий табір, який можна б було загально назвати ліберальним, якщо б за поставу брати цю його спільну ціху, що протиставить інтересам народу якісь інші перспективи. Найбільше програми і забарвлення дають цьому таборові соціал-демократичні течії. Побіч ліберальности, другою ціхою того табору є аполітичність, брак усяких суб'єктивних умовин до творчої політичної праці, бо ця органічно впливає з національної психіки, якої цей табір вирікся.

Щоб українська політична думка мала вийти з під'яремної трясовини на твердий шлях історії, мусіло найперше доконатися це відділення національної душі, як підмету політичного життя, від мряковини взаємно себе неутралізуючих умовин рухів. **Націоналізм зорганізував національну думку.**

Велика небезпека загрожувала Україні. Маємо, на жаль, багато причин жаліти, що це організування відбулось так пізно. Це правда, ми жили в скорих темпах; треба, однак, подивляти, що в тих умовах стільки доконано! Але події довкола йшли швидше, ніж наш розвиток. Хто знає, чи вони не були прискіпані саме тому, що доконувався цей

"VISNYK" — "THE HERALD"

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.

розвиток, чи їх цілком не було заскочити нас і не допустити до цього, щоб ми дійшли до якогось видатнішого стану в нашому будівництві.

Здається, що ми перебули найгірші часи, але не можна ще твердити, що Україна вже врятована.

Йде завзята боротьба за те, чи Україна має належати до себе, а чи може буде дезорганізованим тереном, готовою добичкою для кожної іншої політичної свідомості. Йде боротьба між органічними силами нації і механічними силами розстрою, що визискують аполітичність невироблених мас. Одне прогавлене десятиліття могло б спричинити для нас катастрофу в теперішній ситуації. (З дуже тяжким трудом здаємо цей історичний іспит, але в кожному разі ми, згрубша, організовані).

Хто не міг зрозуміти, звідки походить цей великий крик ненависти довкола українського націоналістичного руху, нехай пригадується над цією ситуацією. В цьому крику є міра історичної заслуги.

* * *

В історичному явищі українського націоналізму маємо справу з чимсь більше, ніж з організацією. Є це думкова течія, що охоплює широкі круги, дуже часто навіть тих, які протиставляться цій організації. Ця обставина дає організації підстави широких, розлогих впливів, що впарі з її високим почуттям відповідальності — запевняє їй становище фракції, що фактично вирішує напрям засадничої політики нації. Так було в часі між двома війнами, в часі Другої світової війни, так є і в теперішній ситуації.

З фактом впливу націоналістичного руху на суспільство не можуть, очевидно, погодитися елементи, що не усвідомлюють собі проблеми внутрішньої логіки історії нації й елементи, які вірять, що можна спаралізувати історичний розвиток. До першої

групи належить велике число політично пасивних, що з байдужністю скоряються долі і схильні відректися національних аспірацій: до другої — активісти „міжнародного“ зразка. З тла тієї першої обширнішої психіки виростає негативний напрям угоди й абдикації, натомість другий табір спирає свої пляни на ідеях міжнародної демократії (які треба здійснювати шляхом соціальної і політичної революції). Обидва табори, виходячи з відмінних мотивів, лучаться насправді в акції проти націоналістичного руху. А те, що їх лучить, і це треба ясно розуміти — має свою найглибшу основу не в політиці, але в національній етиці, а саме люзний моральний стосунок народу, стосунок, що є запереченням політичності.

Український визвольний націоналістичний рух опинився між цими двома струями, для обох майже однаково неависний. Але є, однак, різниця в тих ненавистях. Перший табір не любить „визвольнотерористичного“ націоналізму радше устроєво, не в глибині сумління й розуму... Є в його становіщі більше тактичних оглядів, диктованих клясовим, товариським і партійним опортунізмом; в засаді, однак, існує спільний ґрунт найзагальніших національних ідеалів. Цей табір не може симпатизувати з жодним рухом, що бурить йому спокій, наказує тяжку працю, навіть боротьбу. Бо це є, як я вже сказав, не політичний табір, що виростає з активної програми, а тільки негачія політики взагалі. Щойно з тієї негачії витворюється в певній сфері інтересів — чинний напрям — абнегаційний. Тій групі, в засаді аполітичній з нехоті до політики й нерозуміння політики, надавали й надають обличчя угодові течії так у Краю, як і на еміграції. Але психічне тло протидіяння політиці національного чину тлумачиться загальним станом депресії, що впливає з браку перспектив для української визвольної справи в сучасному укладі міжнародної політики, боязливостю і браком віри. Є це різниця не стільки партій, скільки поколінь.

Нові струї народжуються і здобувають позицію поколіннями, а не школами. Є дуже характеристичною річчю, що націоналістичний рух не мав у своїх рядах, з малими виїмками, нікого зі старших, зперед визвольної боротьби 1917-1920 рр. Тамте покоління не було здібне оперувати політичними поняттями нового типу, поняттями націоналістичного реалізму. Кличам, викидуваним із молодого табору, працям, що їх цей табір виконував, жертвам, що

ЗЛОЧИННА РУСИФІКАЦІЯ

За новими статистичними даними, 80% усіх шкіл в Україні нібито є українськими, хоча населення складається лише з 75% українців, а решта припадає на російську та ін. національності. Таке заявив М. Пилинський, член Академії Наук УРСР.

Однак, він не уточнив, що в 1937 р. до українських шкіл ходили 82,8% усіх учнів на Україні, а в 1968 р. — лише 62%, тепер же ще менше. Майже 40% українських дітей відвідують на Батьківщині школи з чужою, російською мовою, хоча росіяни не становлять і 20% населення України.

їх цей табір складав, — товаришила з тамтого боку сповнена жаху мовчанка. Не стільки було там обурення, скільки переляку. Політичні намагання відважніших одиниць, які проламлювали мовчанку в угодівському напрямі, можна навіть тлумачити громадянським почуттям, що належить рятувати народ від компромітації і нових нещастя, які на народ могло стягнути молоде покоління.

Так можна ставити річ. А назагал це була ховзька дорога. До доброї віри долучувалося малодушне відгороджування, відсторонювання груп, сфер і одиниць від загрожуючої небезпеки, неначе забезпечування себе при урядах, на посадах і відречення від відповідальності за настрої краю. Психічно ця негативна активність горішніх сфер мусіла лучитися з опортунізмом ліберальних сфер, які не цікавилися справами національної політики. А це діялося на тлі глухої тиші в масах, несвідомих стану речей і свого власного духа.

Згодом меншали впливи угодівських фракцій, а точка тяжіння сил, що боролися з націоналістичним рухом переносилася згори до ліберальних і радикальних сфер. Щораз більшу роль в цьому угрупованні відігравали елементи з походження чужі народів, або ідейно тяготячі до інтернаціоналізму.

Націоналістична організація прийняла бій з двох фронтів у власному суспільстві: з одного боку, боролася з наставленнями абдикації, а з другого боку — з прихильниками соціалістичної революції. Як виявилось, була це добре витримана й ведена боротьба в обороні найзагальніших національних інтересів. Бо ворожі табори на очах виродніли, що свідчить, що вони не мали ґрунту в народі й топчючі, змінюючи стратегічні пляни й гасла, дійшли до окресленої вже нині позиції, яка є в суті речі — коли витиснути з усього політичний сенс, нічим іншим, тільки окопами чужих політичних інтересів на українських землях.

Аполітичні елементи в краю (а також на еміграції), з різних поштовхів, деколи в добрій вірі протиставляючи себе націоналістичному рухові, не мають власного політичного змісту, бо не можуть його мати, пристосовуючи фальшиву методи до політичних проблем. Очевидно, не занедбали використати тієї пустки чужі політичні інтереси, для яких Україна має бути полем постійної господарки. В тій ситуації, багато речей в Україні не можна б було зрозуміти, коли б суспільство не вияснило собі, що витворилася в краю внутрішня окупація, dokonana

власними суспільними елементами, не зорганізованими етично з життям народу, а навіть заінтересованими в цьому, щоб український народ політично не відродився.

В цьому недовгому процесі націоналістичний рух доконав найбільшу річ, яку може взяти на себе фракція. Він витворив умовий рух, який так змінив стопу політичного життя нації і так скріпив потребу посідати партії насправді національні, що більшість дотеперішніх фракцій, працюючих на кредит народу і в його імені, стратила ґрунт під ногами. Перед цими партіями станула конечність або зліквідуватися із-за браку мандату, або виявити властиві обличчя, що з психікою народу, що з його етикою, що з політикою його інтересів — не мають нічого спільного.

ДО СВЯТА ДЕРЖАВНОСТІ

Остап Тарнавський

ДЕНЬ 22-го СІЧНЯ

Це був великий день, коли вогню аркану
людині дарував відважний Прометей!
Хоч зависні боги помстились на Титану,
його вогонь горить, як чину апогей.

Це був великий день, коли слова любови
приніс між люд простий божественний Христос!
Хоч розп'яли його, щоб більше не промовив,
його завіт горить, як сонця вічний стос.

Укрийте цей вогонь, Титанові унуки,
у серці бережіть божественну любов!
Бо цей вогонь — це дух, а дух — це творчі руки,
що їх призначення — верхи нових будов.

Був наш великий день, коли народ безсмертний
піднятися посмів до вільного життя:
наперекір богам, що призначили вмерти,
наперекір судам — величне вороття.

Так іскорка мала, що йшла метеоритом,
І думка запальна, народжена в серцях,
Титановим вогнем, Христовим заповітом
живе-палахкотить, мов дух, що без кінця.

Це він, мов Прометей, прикований до скелі,
це він, немов Христос, розп'ятий до хреста —
отой народ-титан, хто у своїй оселі
поставив свій закон, що спомин і мета.

Андрій Прятка

ДІЯЛЬНІСТЬ ТУСМ У СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

(Доповідь на Окружних Конференціях Організацій УВФ — 1979 р.)

На переломі століття повівали різні кличі до соціалізму, братерства всіх народів, інтернаціоналізму, (інтернаціоналізм — понад добро поодинокі нації). Ці кличі кидали Маркс і Енгельс, а їх зужив Ленін до здійснення большевицької революції в Росії та здобуття пануючої сили. У тому самому часі, в 1900 році, харківський адвокат Микола Міхновський стверджував іншу політику, іншу теорію. Він говорив, що 20 століття — це буде доба націоналізму, розвал імперій та постання держав. Міхновський у своїй брошурі „Самостійна Україна“ дав платформу тодішньої Української Революційної Партії (РУП), 1900 р. В цій брошурі він так змальовує майбутню долю України:

„Переконаний, що національне питання в цілому світі швидко добігає до критичного моменту, в якому рішення буде необхідним. Україна, як залежна держава, не може бути ізольована від цього незмінного і необмінюючого та освободуючого руху“.

Вже тоді Міхновський висував нам всім відомий клич: „Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір Карпатських аж по Кавказькі!“ Далше Міхновський виложив свої політичні погляди — директиви, в декалозі Української Народної Партії (УНП), де може найбільш змістовна точка §3: „Україна для українців“, бо це все охоплює аксіома.

Три аксіоми, які Міхновський виложив у брошурі „Самостійна Україна“, як платформу РУП, були:

а) Беззаконність Московського панування на Україні та надужиття москалями Переяславської Угоди, 1654 р.;

б) Критика діяльності українського покоління, попередників і сучасників;

в) Заклик до боротьби за самостійність — власними силами;

Такі програмові засади, політичне „Вірую“ Міхновського — другого національного пророка після Шевченка. Тому Товариство Української Студіюючої Молоді при своєму заснуванні 30 літ тому, в Німеччині, вибрало Міхновського як патрона Товариства, якого засади є легально спрямовуючими дороговказами, яких ми дотримуємося у виконанні

своєї праці на суспільно-громадській ниві, де ТУСМ працює над вирощуванням нових, молодих кадрів української студіюючої молоді, щоб дальше вели боротьбу в авангарді українського визвольного руху.

Цілі нашого Товариства в студентському русі є:

а) Вивчення, поглиблення і практичне застосування націоналістичної ідеології;

б) Підвищення інтелектуального рівня членства;

в) Плекання шляхетних прикмет і рис характеру, необхідних для виховання і формування державно-творчих кадрів.

До членства в ТУСМ-і може бути покликаний лише цей студент, який визнає ідеологію і визвольну програму націоналізму.

Наше Товариство, як складова частина УВФ, визнає загально детермінуючий принцип ідеології Українського Націоналізму, та на усіх фронтах веде безупинну працю в активному зусиллі для здобуття УКРАЇНСЬКОЇ САМОСТІЙНОЇ СОБОРНОЇ ДЕРЖАВИ.

В різних епохах історії студентство завжди вважалося каталістичним елементом в авангарді визвольного руху. Міхновський зі своїми друзями-студентами заснували Братство Тарасівців — вірні ідеї Шевченківського Заповіту; герої Крут, студенти, які збройно пішли боронити українську землю від ворожої — московської навали... — ми в ТУСМ-і вважаємо себе вірними спадкоємцями того студентства, яке тоді розпочало діло, досі не довершене.

Засяг діяльності нашого товариства є многогранним. Студенти — члени нашого товариства — знані з їхніх демонстрацій та інших спорадичних акцій в обороні України. До 1974 року і створення комітетів оборони Мороза ТУСМ був головний промотор тих акцій. Але роля ТУСМ-у не обмежена до демонстрацій. У ТУСМ-і, як і в кожній іншій організації, є зовнішній і внутрішній відтінки праці. Унутрі наше Товариство є бастионом українства та українського студентського руху; в наших кругах знаходяться молоді особи, які візьмуть провідні становища в українських суспільних і політичних організаціях, товариствах, тощо... Ми організуємо укра-

їнське студентство та зуживаємо їхній динамічний потенціал до конструктивної праці, в напрямку здобуття української державности.

Наше Товариство організує панелі та конференції між українськими студентами, на ширшому форумі української громади, а навіть чужим слухачам; між темами таких дискусій виринає розгляд руху спротиву на Україні та ін. важливі проблеми, особливо політичного характеру, української діаспори. У зв'язку з виховною ділянкою, ТУСМ відбуває щорічні ідеологічно-політичні семінари для скріплення та поглиблення знання нашого членства.

ТУСМ також провадить свою діяльність на видавничому форумі, у виді періодичних кварталників, двомісячників — бюлетенів, та інших принагідних і неперіодичних видань. Ми не відділюємо та не відрізняємо наше становище в діаспорі, чи на рідних землях — у боротьбі за Україну. Поперше, ми стоїмо на становищі, що лише здобуття дійсних національних прав може бути передумовою до якихнебудь людських прав; ми виключаємо якінебудь порівняння поневоленого стану сучасної України до якихнебудь порушень, — людських чи громадських прав в інших державах чи державних народів, вимагаючи УССД. Це є нашим першим і одним пріоритетом в міжнародній площині, унікальним та без порівняння з іншими. Хоча ТУСМ час від часу видвигає постать того чи іншого політичного в'язня, зокрема Юрія Шухевича, ми це робимо з думкою, щоб через цю персону наświetлити загальний поневолений стан українського народу. ТУСМ піддержує противників московської окупації в Україні, але коли ця особа прибуде на Захід — поступаємо з нею згідно з її позиціями. ТУСМ лише співпрацюватиме з тими особами, які яскраво висловлюватимуть становище у згоді з самостійницько-соборницькими позиціями українського народу.

У проведенні нашої виховної праці, ТУСМ уважає, що рівень національної свідомості серед більшості української молоді є низький. Наше Товариство мусить не раз і не двічі шукати кандидатів поза рамцями Визвольного Фронту та вести інтенсивну виховно-наукову програму для скріплення знання свідомості нашого членства. Справу можна направити лише підсиленням діяльності ОУВФ в цьому аспекті та у піддержці ТУСМ-у.

КНЯЖИЙ ДАР 8-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ В ЧІКАГО, ІЛЛ.

САМЕ ПІД НОВИЙ РІК НАДІЙШОВ КНЯЖИЙ ДАР НА РОЗБУДОВУ ЖУРНАЛУ „ВІСНИК ООЧСУ“ ВІД ЗАВЖДИ АКТИВНОГО І ПОСТІЙНО ЖЕРТВЕННОГО 8-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ В ЧІКАГО:

1,000 ДОЛ. НА ПРЕСФОНД „ВІСНИКА“

УПРАВА 8-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ ПІД ГОЛОВУВАННЯМ ДМИТРА БАГРІЯ, СЕКРЕТАР Д. ДЗВІНИК, ВИЯВИЛА ПОВНЕ ЗРОЗУМІННЯ ДО СКЛАДНОГО ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА НАШОГО ПРЕСОВОГО ОРГАНУ, У ЗВ'ЯЗКУ З ПОСТІЙНИМ ПОДОРОЖЧАННЯМ ПАПЕРУ, ДРУКУ ТА ПОШТОВИХ ОПЛАТ.

У ЛИСТІ ДРУЗІ І ПОДРУГИ З ЧІКАГО ЗАКЛИКАЮТЬ І ІНШІ ВІДДІЛИ ООЧСУ ТА ОЖ ОЧСУ РЕАЛЬНО ПІДТРИМУВАТИ „ВІСНИК“, ЩО ВСТУПАЄ ВЖЕ В 33-Й РІК СВОЄЇ СЛУЖБИ ЧЛЕНСТВУ, ГРОМАДІ І НЕСКОРЕНІЙ УКРАЇНІ!

СЕРДЕЧНА ПОДЯКА УПРАВІ ТА ЧЛЕНСТВУ 8-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ ЗА КНЯЖИЙ ДАР! ЩАСТИ, БОЖЕ, В 1980 РОЦІ!

Головна Управа ООЧСУ,
Редакція і Адміністрація
„Вісника“

„ВІСНИК ООЧСУ“ і „РАДЯНСЬКА УКРАЇНА“

КИЇВ. — Газета „Радянська Україна“ у числі від 12 вересня 1979 р. закликає в статті „Відповідь безбатченкам“, щоб українці в УССР боролися проти націоналізму, а навіть святкували 40-річчя приєднання Зах. України до ССРСР. У тій довгій статті нападається на Український Націоналістичний Рух, цитується з журналу „Вісник ООЧСУ“, при чім розшифрування, що означає ООЧСУ — подане з малих літер, щоб применшити значення цієї важливої Організації Українського Визвольного Фронту в Америці.

У статті використовується кілька правдивих чи зфальшованих листів укр. туристів в ЗСА і Канаді, які вихваляють московсько-большевицький режим. Стаття є пасквілем на вільних українців за кордоном, але інформація про ньюйоркський журнал „Вісник ООЧСУ“ тут багатьох зацікавила.

(За „УНСловом“ ч. 19, 1979 р. Пітсбург, Па.)

КРАЙОВА РАДА УККА СТВЕРДИЛА ШКІДЛИВІСТЬ ПОЛІТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ГЕН. П. ГРИГОРЕНКА

В надрукованому в українській пресі звідомленні з нарад Крайової Ради УККА в дні 15-го грудня 1979 р. сказано, між іншим, що після з'ясування секретарем Екзекутиви УККА ред. Ігнатом Білинським політичної концепції ген. Петра Григоренка, голови Закордонного представництва української Гельсінкської групи, накресленої ним у заяві до редакції російського журналу „Континент“ та надрукованої в деякій українській пресі, Крайова Рада УККА схвалила таку постанову:

„Після дискусії над проголошеною в українській пресі заявою ген. Петра Григоренка про його приступлення до редакційної колегії російського журналу „Континент“, де ген. Григоренко стверджує, що ССРСР не є російською колоніальною імперією, а російський імперіялізм не існує як ворог українського народу та інших поневолених народів, а теж, що Москва не проводить русифікації і не поневолює України, — Крайова Рада УККА стверджує помилковість і шкідливість такої політичної концепції ген. Петра Григоренка для української визвольної справи і діяльності керованого ним Закордонного представництва української Гельсінкської групи піддержувати не буде“.

*

ВІД РЕДАКЦІЇ „ВІСНИКА“:

Погляди ген. Петра Григоренка, висловлені у згаданій заяві, наглядно протиставні політичній платформі 18-ти членів Української Гельсінкської Групи в Києві, які звать себе представниками „Українського Національного Визвольного Руху“ та які надіслали останньо „Клопотання“ до Об'єднаних Націй, надруковане в українському самвидаві та в українській пресі у вільному світі, де вони домагаються „зареєструвати Україну як російську колонію“ і просять допомоги для „звільнення від накиненої окупації та поставлення питання України на форум ООН“.

У згаданому „Клопотанні“ українські патріоти в Україні виразно стверджують, що „створена в 1918 р. Українська Народна Республіка була пере-

творена російськими шовіністами в російську колонію.“

„Окупанти відібрали в нас школу, заперли живе слово в тюрму, а твори духових отців замкнули в цензорських сейфах, і самі промовляють від імени українців, і світ чує тільки їхній голос“.

„Україна — стверджують вони — опинилася в складі Росії не в результаті доброї волі українського народу, а внаслідок збройної перемоги Росії над Україною. У результаті збройної інтервенції Москва нав'язала Україні договір від 30 грудня 1922 року про утворення т. зв. Союзу РСР і встановила різкий, жорстокий диктаторський режим, за якого будь-яке волевиявлення народу стало неможливе і засадничий принцип міжнародного права — права розпоряджатися своєю волею для українців впродовж усього періоду російської влади, не мав жодної чинности“.

„Верховна Рада України має як джерело влади не власну волю, а волю ЦК єдиної Росії, що є за межами України і не підпорядкований волі українського народу. Органи влади України це окупаційна адміністрація, що втілює на території України колонізаторську політику Москви“.

„Мета Українського Національного Визвольного Руху — вихід України зі складу т. зв. ССРСР і створення незалежної демократичної української держави...“

Так заявляють нескорені українські патріоти в Україні і на такій платформі веде визвольну боротьбу український народ!

А як говорить у вільному світі ген. Петро Григоренко?

Він твердить у згаданій заяві до „Континенту“, що нема Російської колоніальної імперії і російського імперіялізму, бо „Советський Союз є партотратичною колоніальною імперією більше сотні націй... і коли б існувала Російська імперія, в ній би панувала російська культура, а вона не панує...“; що — „в ССРСР національну нерівність було скасовано, а самих росіян обернено на рабів, подібних українським (!)...; що — „советську систему утворює і тримає її не імперська нація, не російські шовіністичні елементи, а комуністична партія... і у владі перевага корінної нації...“ (значить Україну

поневолюють самі українці, а не Москва); що — „найбільшою перешкодою для створення єдиного фронту всіх націй СРСР є антирусський **провінційний націоналізм**, (значить — Україна є провінцією Росії) тому треба доводити чужому світові факт політичного, соціального і культурного поневолення **російського** народу“; що — русифікацію і виселювання українців за межі України та поселення на їх місце росіян, нищення українських історичних традицій і культури українського народу систематично здійснює „влада“, в якій перевагу творять українці, а не Москва.

Ген. Петро Григоренко постійно наголошує також, що в Україні діє „правозахисний рух“, закорінений в легалізмі советської конституції, створеної на захист імперії, тоді коли українські патріоти в Україні виразно стверджують, що там діє Український Національний Визвольний Рух і голосять про вихід України з системи Советського Союзу.

Можна б ігнорувати таку протиукраїнську політичну концепцію ген. Григоренка як прояв політичної несвідомості людини, яка ще не зовсім визбулась нашарування російської культури й політичної думки, і до усвідомлення свого політичного українства ще не зовсім дійшла, як що б не те, що ширення ген. Григоренком, як головою Закордонного представництва української Гельсінкської групи, таких поглядів, наносить політичну шкоду українській визвольній справі в Україні й у вільному світі.

Ген. П. Григоренко має повне право висловлювати вільно свої думки, однак національним обов'язком усіх українських самостійників є вказати ген. Григоренкові на шкідливість його політичної концепції і від неї відмежуватись. Повинні це зокрема зробити новоприбулі з України члени Закордонного представництва української Гельсінкської групи, в імені яких говорить у вільному світі ген. Григоренко, бо його політична концепція суперечить ідейним і політичним засадам в ім'я і за здійснення яких борються в Україні українські нескорені патріоти, в цьому і члени Української Гельсінкської Групи в Києві.

**НАЦІОНАЛЬНА ПРЕСА — ВАЖЛИВА ЗБРОЯ
В БОРОТБІ З ВОРОГОМ УКРАЇНИ!**

85-ЛІТТЯ МИХАЙЛА ГІКАВОГО

Проминуло 85 років життя і великої праці для української Ідеї дир. Михайла Гікавого, який живе тепер з родиною поблизу Нового Орлеану, ЗСА. Дир. Михайло Гікавий довгі роки співпрацював з д-ром Дмитром Донцовим, керуючи друкарнею та постачаючи йому різні важливі матеріяли, необхідні для науково-журналістичної праці.

Без огляду на поважний вік, дир. Михайло Гікавий продовжує і тепер співпрацювати з різними національними виданнями, пишучи статті і спогади з довгих літ боротьби за УССД. Бажаємо міцного здоров'я Ювілятові, який дав приклад-зразок витримки на стійці Національної України!

ПРЕЗИДЕНТ СКВУ В ЕВРОПІ

Президент СКВУ п. М. Плавюк, як довідуємося з прес. комунікату СКВУ ч. 25, майже 10 днів мандрував по Зах. Європі за фонди СКВУ, відвідавши Францію, Німеччину і Англію в днях 22-31 жовтня 1979 р.

Відвідуючи різні установи і організації, в тому навіть В-во і редакцію мельниківського „Українського Слова“ в Парижі та польську „Культуру“, а в Німеччині не лише українську, а й інші редакції Радіо „Свобода“, п. М. Плавюк оминув відвідин, наприклад відомого Видавництва і редакції „Шляху Перемоги“, В-во і редакцію „АБН-Кореспондент“... У Англії відвідував Об'єднання Українців у Великій Британії, ОУВБ, але оминув відвідин найбільшої суспільно-громадської установи на терені Англії — Союз Українців у Великій Британії, СУБ, не відвідав В-ва і редакції знаного журналу-місячника „Визвольній Шлях“.

Діяльність президента СКВУ п. М. Плавюка, із такого типу „відвідинами організованої української громади“, як сказано в комунікаті ч. 5 СКВУ, відбувалася за всеукраїнські гроші-пожертви. Однак, вона ніяк не мала всеукраїнського характеру, хоча не цього очікується від керівництва СКВУ.

П. М. Плавюк може їздити „по Європах“ скільки бажає, полагоджувати свої партійні справи як голова ПУН-у мельниківців, але не за народні фонди.

Платник датків на СКВУ.

Богдан Лівчак

БУТИ У ВСЬОМУ ЧИСТИМИ

(Закінчення)

Ми бачимо, що В. Мороз, прийшовши до нас, на чужину, дуже скоро розкусив ту гірку дійсність, яка є тут між нами. Покликаючись на твердження В. Маркуся, питаємо, чи серед нас нема опортуністів, всякого вислужництва, крутійства, гіпокрізії?

Марта Гарасовська у „Замість передмови“ пише, що „Мойсей і Датан“ це одночасно пробуджуючий заклик до заколисаних плодів процесу русифікації. Я додам: до містерійного процесу москвофільства серед деяких середовищ серед нас, людей з перебитим хребтом, з подвійною гермафродитичною національною свідомістю.

Закінчуючи, М. Гарасовська пише, що мабуть у жодному другому з есеїв Мороз не має такої чіткої конкретизації поняття нації, як саме в есеї „Мойсей і Датан“: „Нація — найсвятіше. Нація — це синтеза всього духового, чим володіє людина“. Тому — „Єдиний гідний вихід — проинятись іскрою одержимости, випростуватися на повний зріст і стати на боці Мойсея“.

Мороз пише: „Часом національне прозріння саме тоді й починається, коли ганьба доведена до абсурду, до нестерпності, до такої концентрації, що вже починається самозапалювання“. Він наводить слова з „Мойсея“ І. Франка:

„По мавських долинах марних
Ось Ізраїль кочує,
За ті голі верхи перейти
Він охоти не чує.
Під подертими шатрами
Спить кочовисько ледаче...
І покинули ждять і бажать
І десь рвуться в простори,
Слать гонців і самим визирать
Поза ржавії гори“.

Дальше пише Мороз: „Народ, що довго був рабом у Єгипті, міцно занурений у bagno свинячого матеріалізму: „М'ясо стад їх, і масло, і сир — Се найвищая ласка“.

Слова єдиного живого серед них — Мойсея — про Месію, Мету, про Дух зустрічається сміхом. Місце його зайняли Авірон і Датан. Ось їх кредо:

„Най Єгова собі там гримить
На скалистім Сінаю,
Нам Ваал дасть багатства і власть
У великому краю“.

Чи ж так і ми „кочуєм“, вправді не під подертими шатрами і їздимо не верхи на верблюдах, а „каділяками“, покинувши бажати, рватися у простори, крім вакаційних дозвіль на „Союзівці“, чи в горах Гантеру?! М'ясо і всякі присмаки, на європейський лад приладжені, і оце масло і сир, солодке з кавою при кожній okazji, це найвища ласка... А цей восточний цар Ваал дасть нам багатства, властний цар Ваал дасть нам багатства і власть у країні рад...

Не можна поминути мовчанкою виступ Головного Предсідника УНСоюзу д-ра І. Флиса, і його „Одинадцять днів з В. Морозом“. Сам автор признається, що хотів вмовити у В. Мороза бути „нейтральним“. Я вже згадував, що писання Мороза мають те в собі, що не усі стануть в один гуж. Чи Мороз — принципіаліст за всіх обставин — міг би хоч толерувати опортуністів?

Добре, що д-р І. Флис, сучасний голова УНСоюзу, виявив свої пляни про „нейтралізування“ В. Мороза...

На мою думку, це було якраз найбільшою помилкою, найбільш непродумане рішення: тримати людину у такій плянованій ізоляції і тепер не час, а дивно з сльозами на очах питати „За віщо мене б'еш, брате“...

„Найперше куймо залізо, поки гаряче“, — так твердив В. Мороз.

З огірченням стверджує д-р Флис, що всі, все оточення поставилось негативно, щоби В. Мороза вислати на Союзівку. І це тоді, коли в горах на „Союзівці“ ще в той час немає жодного життя. Як можна ізолювати так довго, роками ізолювану від світу людину, яка цілими пригорщами хапає усякі новини з українського життя і світового?

Як би ми усі разом-докупи виглядали, коли б справді отой дикий плян ізоляції був здійснений? Одначе, я сумніваюся, чи В. Мороз пішов би на

такий драстично неполітичний плян. Ми були свідками і даліше бачимо, як Мороз обернувся у „літаючого амбасадора“ українського народу і української справи.

Чи ж не сповнилися віщі слова Мороза, сказані на суді: „В 1965 р. Мороз був ніким, невідомим викладачем історії... Тепер його знають“...

Скільки ми не розглядали і дошукувалися б того, хто і скільки вклав труду у довгу, затяжну боротьбу за звільнення В. Мороза, то все це не дасть нам повного образу тих безчисленних трудів і страждань. А трудилися ми — еміграція, трудився і Стейт департамент, а в першу чергу — сам Валентин Мороз — Нескорений.

Думаю, що такі перестаралися ті, які скомпонували оті „Одинадцять днів“.

До того ще треба додати дещо з нашого внутрішнього загумінку. Маю на думці гурт людей, які не знати з яких причин перейшли „метаморфозу“, з принципіалістів стали опортуністами. Відродили стару „традицію“ галицького, чи якого ще іншого москвофільства. Це на дальшу мету може бути навіть дуже шкідливим явищем, коли пригадаємо собі страшну дійсність, яка випала на український народ якраз за москвофільство. Годиться пригадати ці страшні терпіння цілком неповинних людей, через москвофілів під час 1-ої світової війни. В Талергофах, Гміндах і других таборах, де мали сидіти і страждати москвофіли за батюшку царя всієї Росії, — сиділи свідомі українці або цілком неповинні люди і гинули в страшних злиднях.

Дозвольте запитати: чи не така сама доля може стрінути нас усіх у вільному світі, коли б прийшло до нової світової війни і це тоді, коли нас, українців, і зараз так часто називають „банч оф дерти раша“?

Це все повинні взяти під увагу усі теперішні советофіли, модерні москвофіли, що через них можуть потерпіти неповинні українці, яких гаслом є давнє гасло гетьмана Мазепи: Геть від Москви!

Дійсність є більше як трагічна. З преси, з радіо знаємо, що ті москвофіли від часу до часу відбувають свої „собранія“ з присланими з „родіни культурниками“. Отакі засекречені „собранія“ можуть відбуватися під омофором всевідучого КГБ. Конкретно, коли з'явився серед нас В. Мороз, то деякі з-поміж тих „модерністів“ виявили аж надто багато ревності супроти нього.

В пресі були поміщені Резолюції СКВУ. У 4-й

точці сказано, що Президія Секретаріату СКВУ не мала жодного впливу і не несе жодної відповідальності за цілу низку контроверсійних твоярджень і заяв В. Мороза, під час його публічних виступів.

Цікаво, що ніхто не висував ніяких „контроверсій“ з тих, прибулих раніше перед Морозом, а там справді були гори контроверсій і вони по сьогодні ще тягнуться за генералами та марксистами...

У „Свободі“ була згадка про „тривожні вістки“, суперечності В. Мороза „з іншими політичними в'язнями“.

Заки це розглянути, треба пригадати, що десь через два тижні по звільненні В. Мороза преса помістила аж надто сенсаційну вістку, нібито Д. Шумук і о. Романюк вже є в дорозі до Канади! Досить скоро вияснилося, що справді хтось хотів сенсації, бо той „хтось“ пустив чутку, що дорадник през. Картера Збігнев Бжезінські вислав особистого листа на адресу одного професора у Філядельфії, мовляв, Д. Шумук і о. Романюк приїздять до Філядельфії.

Справа застрягла у повітрі, але „комусь“ таки хотілось мати тих двох у себе, можливо як протывагу до В. Мороза.

У „Визвольному Шляху“ за жовтень 1978 р. є лист Л. Лук'яненка до Д. Шумука. В тому листі Л. Лук'яненко обороняє В. Мороза, а критикує Д. Шумука.

Редакція „Визвольного Шляху“ подала від себе, що „Нагілки і провокації КГБ різними засобами супроти українських політичних в'язнів не нові. Нещодавно в Україні й на Заході поширилась вістка про удар між Морозом і І. Гелем з одної сторони, а Д. Шумуком із другої“.

В листі Л. Лук'яненко пише: „Зарозумілість, самозакоханість, зневажання думки інших людей і ще десятки інших вад М. ніщо в порівнянні зі зверненням до адміністрації з таким доносом, бо всі перелічені ваді зачіпають тільки Вас, ближніх його, а знеславлення і особливо загальне писання у зв'язку з тим, спільно з Коляжним, завдає удару не тільки панові М., але всім нам. Боротьбу з нестерпною побутовою поведінкою пана М. Ви перенесли на щабель спільної справи і завдаєте удару цій спільній справі“.

Як бачимо Л. Лук'яненко найбільше уболіває, що у тім спорі Д. Шумук користувався допомогою адміністрації, тобто зробив донос... Тому справді треба дивуватися авторові чи авторам коментаря в

„Свободі“, які без застанови, так бездушно поставили справу, мовляв, Мороз там за московськими ґратами, жив у незгоді з другими українськими політичними в'язнями. І тому, здається, комусь аж кортіло, щоби якраз у цей час з'явився Шумук серед нас і щоби розпалити пристрасті аж до білого...

А дозвольте спитати, чи щось тут надзвичайного? Хіба тутешні москвофіли не відбувають свої „собрания“ під патронатом кагебістів?

Покищо все втихло, а всі друзі В. Мороза зміли оцінити його як героя, який перебув пекло у московських казематах. Мороз не ікона, Мороз — людина, як і ми всі, але Валентин Мороз — Герой України.

Правду подав Секретаріят СКВУ, що В. Мороз і члени тієї родини, які поселилися на терені ЗСА, під сучасну пору мають потрібні обставини й засоби для нормального прожитку та праці в Америці. Це сталося завдяки великій жертвенності, виявленій широкою українською громадою супроти В. Мороза.

„Ще винесу радість — від того, що я чистий, Бути у всьому чистим — для тебе“.

Це є слова В. Мороза, подаровані для його сина в день народження. Сам Мороз стверджує, що він перейшов одні муки — проходять ще страшніші наруги, але він чистий, як кришталь. Він не сплямив своєї гідности. Він про це говорив в останнім своїм слові перед судом: „Але ж не поважати себе ще важче“.

Чи не сповнилися саме на В. Морозі віщі слова Л. Українки про крицю, яка твориться серед пекельного вогню.

В. Мороз говорить про свою чистоту. Він не тільки чистий: він став на тому вогні московського пекла крицею, став новою людиною, тією, про яку лише Леся Українка. Звичайно, безпомилкових немає. Але В. Мороз заблищав самоцвітом. Так і ті усі, котрі ще там, у московському пеклі — незгораючі самоцвіти.

Листопад 1979 р.

**НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО ПЕРЕДПЛАТУ
І ПРЕСФОНД „ВІСНИКА“!**

ПРО ВИДАННЯ „О. ВИШНЯ — ЗАБОРОНЕНІ ТВОРИ“

У Канаді в 1978 році вийшла книжка під таким наголовком, яку впорядкував і до якої написав довгу передмову (на 28 сторінок!) пан Р. З.

Не зрозуміло, чому до чистої справи будь-який автор має давати такий підпис, як Р. З.? Чи дійсно було потрібне за кордоном це видання?

У 1956 р. вийшов у окупованому Києві двотомник творів Остапа Вишні. Там пропущених цензурою його творів, як кіт наплакав, бо тотальна їх більшість надається для советського друку, а так зв. гумореска „Самостійна дірка“ це вершок вишнівського цинізму та оплюгавлення ідеї Української Самостійної Соборної Держави.

О. Вишня працював у 1917 р. в самостійницькому видавництві „Вернигора“ в Україні, але швидко „переорієнтувався“ і як самоотверджений малорос почав працювати для так зв. комунізму. Якщо у „Мисливських усмішках“ ще був якийсь елементарний гумор, то в ін. його писаннях це була режимного характеру критика різних „недоліків“ у господарстві, в техніці тощо — праця для покращення московсько-большевицької системи.

Звичайно, Москві й цього було замало. О. Вишню застали, як і багатьох інших українських перекінчиків, а потім випустили, щоб ще ревніше служив тій же Москві, „на українском язике“. Це він і робив до смерти.

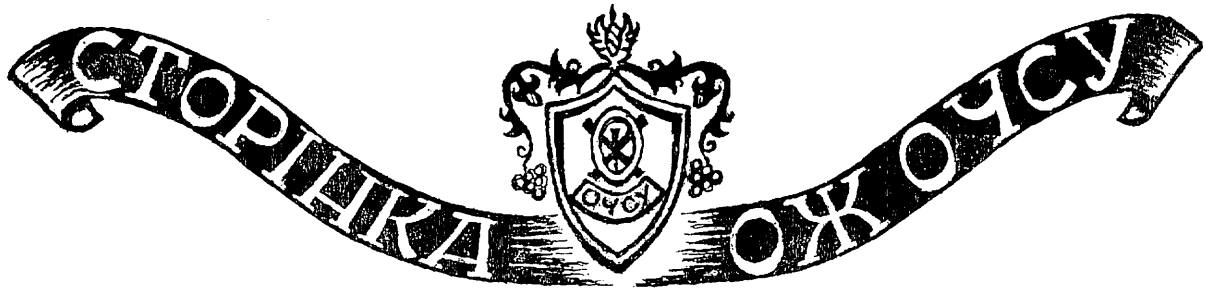
Тому дивно було читати в „Літературі і мистецтві“ від 12 вересня 1979 р. рецензійний відгук л. М. Лози (додаток до „Гомону України“), де він схвалює це безпотрібне закордонне видання анонімного Р. З. Ще в 1917-му р. Вишня зрадив Національну Україну.

Киянин, який знав О. Вишню

П. С. Не підписуюсь, бо на Україні велика родина.

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ „ВІСНИКА“

Орган Організації Оборони Чотирьох Свобід України — місячний журнал „Вісник“ — редагує Редколегія, до складу якої входять: Леонід Полтава — головний редактор, ред. Ігнат Білинський — голова Головної Управи ООЧСУ, д-р Михайло Кушнір, Лев Футала, ред. Володимир Левенець, редактор „Сторінки Об'єднання Жінок ОЧСУ“ п-і Алла Давиденко-Коссовська.

Зена Матла-Рихтицька

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВКА НА ФЕСТИВАЛІ В ЧІКАГО

У листопаді м. р. в Чикаго відбулася щорічна виставка „Фолк Фер“, з участю 62-ох національностей. Українську частину виставки влаштували пані із ОЖ ОЧСУ, Відділ Чикаго, під керівництвом голови Відділу Олі Федак. Темою виставки були українська мати і дитина. Символізацію матері із двома дітьми виконав наш молодий мистець Зенон Галамай. На станках, прибраних сукном і оксамитом, у різних тонах блакитної краски, чудово розміщено *предмети* української кераміки, вишивок, різьби та інкрустації і по-мистецькому виконані ляльки в українських народніх строях із різних областей України. Обабіч головної виставки приміщено станки з українськими писанками, різьбою та керамікою призначеними на продаж зацікавленим відвідувачам виставки.

Виставку оглянуло чверть мільйона глядачів, включно із мейором міста Чикаго Джейн Бирн. Мейор Бирн отримала в дарунку українську писанку і український торт. Цілком об'єктивно треба сказати, що українська виставка вирізнялася з великим відступом від виставок інших національностей і навколо неї завжди було стільки глядачів, що нелегко було туди діратися. Пані з ОЖ ОЧСУ зорганізували теж в заїмпровізованому міжнародному ресторані українську кухню, де подавано наші національні страви, печиво і торти. Словами годі відзначити величезний вклад праці цих жертвених пань.

В головній театральній залі виставки відбувалися виступи професійних ансамблів різних національностей, а на тимчасових сценах, розміснених в ресторанній частині, — аматорських груп.

Балетний ансамбль Осередку СУМ ім. М. Павлушкова „Україна“, під мистецьким керівництвом Єв-

гена Літвінова, був спеціально запрошений до великої головної театральної залі, бо слава про нього дійшла вже до офіційних чинників міста Чикаго. Своім неперевершеним мистецтвом українського танку, а саме „Закарпатським танком“, „Гопаком“, „Весіллям“ та буревійним фіналом ансамбль „Україна“ зачарував вщерть виповнену залю, яка гучними оваціями нагородила наш Ансамбль за його високо-мистецький показ. Присутній на виступі імпресаріо інтернаціональних імпрез висловився, що ансамбль „Україна“ належить до найкращих професійних балетних груп Америки, хоч його члени всі аматори!

Численні глядачі мали вимогу подивитися в ресторанній частині виставки виступ танцювального ансамблю ОДУМ-у „Метелиця“, під мистецьким керівництвом Івана Іващенко, як теж мандолінову окрестру ОДУМ-у під батугою Віктора Войтихова.

Прослухавши голосів численних глядачів-чужинців, треба відмітити, що такі культурні імпрези роблять велику і корисну пропаганду українському народові, його культурі і його справі. Не дивно, що пані з ОЖ ОЧСУ вже тепер починають плянувати свої заходи на фестиваль наступного року.

ТРИ МІЛЬЙОНИ В'ЯЗНІВ У ССРС

За найновішими відомостями, в Сов. Союзі тепер є три мільйони в'язнів тюрем і каторг. З того у Мордовії та на Уралі українці складають від 30 до 40 відсотків в'язнів.

Ці свідчення подані в есеї чотирьох авторів-політв'язнів, переданому за кордон в останньому часі.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ОЛЬГИ ЛУБСЬКОЇ

Видатна поетеса Ольга Лубська виступала у Філадельфії у залі „Гризуба“, на запрошення Відділу ОЖ ОЧСУ, 18 листопада 1979 р. з читанням поезій, які за оцінкою одного з присутніх „промовляли до розуму й до серця“. Твори Ольги Лубської читала також п-і Марія Лисяк, а про поетесу говорили д-р Б. Романенчук і В. Біляїв. Виступав також хор „Чайка“ під диригуванням Ірени Чуми, акомпанювала Христина Фтомин. Цікавим і хвилюючим вечором провела письменниця Оксана Керч, з рамені Відділу ОЖ ОЧСУ та АДУК, членом якої є також Ольга Лубська.

Поезії Ольги Лубської, авторки збірки „Колосся шестить“ і чималої добірки нових творів, друкованих у „Визвольному Шляху“, в „Шляху Перемоги“, „Укр. Народному Слові“, „Вісник“ та ін. виданнях, вирізняються чіткістю вислову, поєднанням модерних досягнень у ділянці поезії із народною поетичною базою-корінням, великою поетичністю-співучістю та патріотичними нотками. Деякі твори Ольги Лубської вже відомі як пісні.

Присутні висловлювали своє захоплення творами цієї видатної поетки — довгими оплесками. Огорнені чаром справжньої поезії, люди не хотіли розходитись.

Ольга Лубська була в товаристві письменниці Галини Крусь із Детройту, яка працює тепер над важливими спогадами з життя „ОСТ-арбайтерів“ у Німеччині під час Другої світової війни.

ПОЖЕРТВИ НА ВИДАННЯ ЗБІРКИ „ГЕРАСЬ СОКОЛЕНКО“

(АДУК). — На видання творів пропалого безвісти в 1945 р. видатного молодого поета Герася Соколенка, під назвою „ГЕРАСЬ СОКОЛЕНКО“, до середини грудня 1979 р. надійшли такі пожертви:

50 дол. від Комітету святкування 50-ліття ОУН у Гартфордї, Конн., 25 д. від Г. і Л. Полтави, 25 д. від 41 Відділу ООЧСУ у Брукліні, Н. Й., 25 д. від п. Івана Макара у Брукліні, Н. Й., 20 дол. від пані-добродійки Євгенії Скасків, Глен Спей, Н. Й., разом 145 дол. Гроші депонуються в кредитівці „Самопоміч“, у Нью Йорку на „Літфонд Герася Соколенко“ ч. 9117, куди можна надсилати дальші пожертви, або ж на адресу Асоціації Дітячів Української Культури, Представництво у Америці:

ADUK (“Sokolenko Fund”)

136 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Не мовчим перед світом про український голокост в роках Другої світової війни, коли загинув і Герась Соколенко — блискучий поет-лірик, український патріот!

„Ущухне Божий гнів, минеться кара,
І встане Велетень тоді,
Розправить руки грізні
І вмить розірве на собі
Усі дроті залізні!“

Леся Українка

АНГЛОМОВНИЙ КОНКУРС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Фундація п-і Марусі Бек проголосила другий конкурс для молоді, на 1980-й рік, в окремих нагородами. Закликається молодь слідкувати за англomовними виданнями про Україну (не українських видавництвах, а чужинських), витинати вістки й інформації і пересилати до Конкурсного Комітету в Детройті. Такі матеріали будуть „неоцінної вартості для дослідників й істориків“, як сказано в повідомленні, підписаному головою Комітету Конкурсу проф. Марією Гарасевич та ін.

25-РІЧЧЯ ЖУРНАЛУ „ЖИТТЯ І ШКОЛА“

25-ліття друку українського двомісячника, журналу „Життя і Школа“, проминуло в 1979 р. без згадок у пресі, навіть без відгуку Шкільної Ради УККА чи Спілки Укр. Журналістів (СУЖА).

Тим часом журнал „Життя і Школа“ — двомісячник української культури і педагогіки — виходить далі, зусиллями однієї людини, д-ра Василя Луціва у Стейт Коледжі, Па. Він є видавцем, редактором і адміністратором журналу, що забирає у нього немало часу. У ч. 5 журналу опубліковані статті таких авторів, як д-р В. Сіменович, А. Андрохівич, д-р В. Луців, І. Герасимович та ін. Чимало матеріалів присвячені українському шкільництву, є також передруки давніх авторів, зокрема цінний спогад М. Рутковського про мистця Сергія Васильківського (1854-1917). Журнал має 40 стор., в більшості помістечком оздоблених. У передруках зберігається правопис давніх часів.

„Життя і Школа“ фактично не має усталеної ціни передплати, головню базується на жертводавцях.

Культурним людям варто зацікавитись цим журналом, важливим зокрема з історичної точки зору передруком цінних давніших матеріалів, що стосуються нашої культури, історії, шкільництва. Учителі українських шкіл у Вільному Світі напевно з вдячністю візьмуть до рук це видання.

Привітайте д-ра Василя О. Луціва з 25-річчям важливої праці, станьте жертводавцем-передплатником:

Dr. W. H. Luciw
“Zhyttia i Shkola”
418 Nittany Ave.
State College, Pa. 16801

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Проф. І. Левадний

ПОЕТ—ПОВСТАНЕЦЬ ГРИГОРІЙ ЧУПРИНКА

Кольоритною постаттю в українській літературі першої чверти поточного століття був Григорій Чупринка, великий новатор поетичної форми, шануватель кращих представників модерної поезії Заходу — Едгара По, Бодлера, Верлена, Рембо, Маярме. Він перерніс їх формально-мистецькі засоби на український ґрунт і цим, подібно до Вороного, Олеся та інших модерністів, збагатив культуру українського вірша модерністів і підніс та урізноманітнив нашу поезію часів новітнього відродження.

Нашадок козацького роду, безмірно волелюбна і отчайдушна людина Чупринка поєднав у собі ніжність і суворість, любов до своєї батьківщини і невблаганність до її ворогів, писав вірші і воював в українській армії, складав найзворушливіші любовні поезії і формував повстанські загони, милувався красою природи рідного краю і керував збройним повстанням та вкінці віддав своє молоде життя в боротьбі за волю вітчизни.

Народився Григорій Чупринка 15 листопада 1879 року в містечку Гоголеві, Остерського повіту, на Чернігівщині, в заможній козацькій родині.

Єдиний син у сім'ї, він стає предметом особливого піклування батьків, які стараються дати йому гарне національне виховання та освіту. Юнак зростає серед чарівної української природи, захоплено слухав народні пісні та оповідання про історичні події, що відбувались у цій околиці в давні часи, про приїзди Тараса Шевченка до Гоголева, з похвальним відзивом закінчив народню школу, але далі довго вчитись не зміг, бо гарячий вільнодумний характер юнака не міг миритись ні з будь-яким примусом, ні з жорстокими принизливими порядками, що панували в гімназіях з їх русифікаторським курсом і зневагою до всього українського. Вчився він в одній київській гімназії і мусив її покинути, вступив до лубенської гімназії і вийшло те саме, пішов до іншої гімназії в Києві і знову залишив її.

Зажурені батьки хочуть привчити сина до господарства, але його приваблюють книги, читанням яких він поповнює недоліки своїх знань. Його тягне до подвигів, він хоче невинно працювати і зма-

гатись для відродження довної слави України.

Коли починається революційний рух 1905 року, Чупринка з усією силою свого палкого темпераменту поринає у вир подій, працює в підпільній організації і незабаром стає її керівником.

Опинившись у в'язниці після поразки революції, Чупринка складає там свої перші поезії. Він не втрачає надії, що боротьба знову відновиться і вірить, що вона скінчиться перемогою.

— „Греми, моя пісне могутня, палка“, — проголошує Чупринка, „жаром надії зігрій сироту, зубожену неньку — Вкраїну“.

Адміністративно виселений з рідної Чернігівщини, як „непевна неблагоннадійна людина“, Чупринка переїздить до Києва, знайомиться з місцевими літераторами, вивчає твори новітніх модерних поетів Франції та Америки і поринає сам у поетичну творчість. Він усвідомлює свої обов'язки як поета бути співцем рідного краю та змагатись за його волю.

Живучи в умовах реакції, що наступила після погрому революційних змагань, Чупринка переймається стражданнями свого народу, бачить нівечення рідного краю, зубожіння селян, змушених через нестатки розпродувати своє майно та худобу і йти в найми, тоді як інші прищельці, чужинці-кі прибулди, непрохані власники заволоділи споконвічними українськими степами, винищують ліси, грабують природні багатства України, змінюють і збіднюють її природу. До рідного краю поет з сумом каже:

Твої сини на всі дороги,
Старцями вбогими пішли,
Дивно чумацькі круторогі
Вони попродали воли.

Давно степи свої широкі
Вони задармо оддали,
Гаї ж розкішні і високі
Другії власники взяли.

Під враженням народніх страждань і гнітючої атмосфери урядового терору вірші Чупринки ста-

ють усе похмуріші, порушують мітологічні та фантастичні теми, народні повір'я, проблеми буття і смерті.

Часами, збуджуючись від гірких дум, поет кличе до акції, до нової визвольної боротьби:

Ми не міррою, ні ліком —
Краєм всім ідем на бій.

Цей вірш уперше був надрукований 1-го квітня 1909 року у Львові.

У роки Першої світової війни Чупринка перебуває на Чернігівщині, де, працюючи в лісництві, яке виконувало замовлення для війська, рятує себе від мобілізації. Як поет він хвилиночку замовкає, стверджуючи, що творити тепер неможливо, „плачуть музи“.

З великою радістю зустрічає Чупринка вістку про повалення царату і вступ України на шлях самостійності. Він спішить повернутись до Києва, розгортає кипучу діяльність, на весь голос співає хвалу своїй вільній батьківщині, захоплюється піднесеною працею визволеного народу по будівництву своєї держави:

А люди скрізь... Які там люди?
То просто сестри та брати!
І всіх нас Мати кличе, будить,
Щоб ми пішли як вільні люди
Гуртом до світлої мети.

Поет вітає радісне піднесення народу, його працю, побудову власних цінностей, вірить, що доба поневолення пронеслась як тяжкий сон і про неї лишилися тільки згадки:

Наше лихо й дні похмурі
Зтихнуть в безвісті віків!
Будуть згадки бою й бурі
В співах вільних юнаків.

Потреба обороняти волю України змушує Чупринку йти добровільцем до війська. Тепер суворо дотримуючись усіх приписів і наказів та точно виконуючи всі розпорядження, він здобуває славу зразкового вояка. Поет закликає:

Нам вільно в руки забирати
Своє життя давно пора —
Його не можемо програти,
Бо воля нації — не гра!..

Так чуй, Країно незабутня,
У власних огнищах не гинь
Се ти — Гетьманщино славутня,
І ви — Поділля та Волинь!

Коли Директорія залишає Київ, Чупринка лишається в заплілі, керує народнім повстанням у лісах коло Броварів під Києвом, опиняється в концентраційному таборі. Повернувшись до Києва, поринає в підпілну роботу, готуючи нове повстання, але через зраду цілу організацію було викрито і всіх її членів засуджено на страту. 28 серпня 1921 року Чупринка і його товариші по підпіллі зустріли смерть як герої.

У пам'яті народу України Григорій Чупринка залишився як герой, що поєднав талант поета та відвагу вояка і був співцем визвольної боротьби та Української держави.

ЗГАДАВ ПРО „БЕРЕЗІЛЬ“...

Режисер укр. театру у Харкові М. Гіляровський у розповіді про пляни театру обережно згадував про зліквідований більшовиками експериментальний театр Леся Курбаса „Березіль“ (на сторінках „Радянської України“ від 21 жовтня 1979 р.). Автор каже, що Харківський театр драми ім. Т. Шевченка має „багаті традиції“, бо він походить „від славіозвісного „Березіля“.

Автор пише: „Маємо намір поставити відому п'єсу Моема і Колтона „Седі“. Свого часу з великим успіхом ішла на сцені „Березіля“. Маємо намір відновити постановку ще ряду кращих п'єс з репертуару „Березілля“... Зокрема, будемо заново ставити такий клясичний твір, як „Дай серцю волю“...

Однак, такі вистави будуть практично закритими для широкого глядача, бо М. Гіляровський каже: „Для показу огних березівських постановок вирішили спеціально виділити так зв. малу сцену в нашому театральному музеї“.

Тепер у Харкові йтимуть п'єси „Дикий Ангел“ Коломійця, „Допит“ Родіонова, „Мирний 21“ Полонського (про Леніна), „Дума про вчителя“ І. Драча та ін., а також кілька п'єс із клясичного репертуару. Для дітей покажуть „веселий і дотепний спектакль „Троє поросят“.

„СОЦІЯЛІСТИЧНА“ ЧЕСНІСТЬ І КНИГИ

Цитуємо за „Радянською Україною“ ч. 243, 1979 р.: „Кількість прощаних книг, десь „забутих“ чи „загублених“ зростає катастрофічно. Зрозуміло, наше гуманне законодавство розраховане на людей чесних. Але ж є такі, з дозволу сказати, читачі, у формулярах яких (до речі, у кількох бібліотеках) записані десятки взятих книг, але не повернутих книг. І от стосовно до цих людей, а їх, на жаль, не так мало, п'ятиразове відшкодування виглядає як негласне заохочення до розкрадання неоціненних книжкових багатств“.

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ
— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

Орест Павлів

ДОІСТОРИЧНІ МОТИВИ В УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДКАХ І ЩЕДРІВКАХ ТА КОЛЯДИ НОВІШОГО, ЛІТЕРАТУРНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Один із найбагатших і найцікавіших виявів українських різдвяних святкувань — це, безперечно, давні українські колядки і щедрівки. Вони стали невід'ємною частиною багатих українських традицій, частиною того, що ми називаємо українським Різдвом. Давність і оригінальність українських колядок і щедрівок, власне, і свідчить про їхню самобутність.

Переважаюча більшість українських колядок і щедрівок походять із дохристиянських, поганських часів. До наших днів вони дійшли у zdeформованому виді, перероблені, змінені так, що для того, щоб збагнути їх первісну форму, а отже і первісний вид, ці пісні треба реставрувати від пізніших нашарувань, подібно, як реставрують давні фрески і мозаїки від замальовувань новітніх часів. Загубивши своє первісне значення, ці пісні стали згодом різдвяними піснями і їх почали співати на прославлення Новонародженого Сина Божого.

Кожна спостержлива людина може легко помітити, що в українських колядках і щедрівках давнього походження найчастіше оспівуються ті події, що відбуваються не зимовою порою, але на початку весни, чи взагалі на весні. Бо саме в цьому феномені, мабуть, і захований ключ для розв'язки питання походження і первісного значення українських колядок і щедрівок.

Згідно із старо-римським календарем, початок року відзначали у березні. Ці святкування називали „календе“. Тому й самозрозуміло, що зміст пісень, що їх співали під час святкувань початку нового року, нового календаря, найчастіше був пов'язаний із прославленням приходу весни і перемоги сонця-Дажбога над силами зими.

Тому й не дивниця, що в українських колядках і щедрівках часто зустрічаємо такі мотиви і поетичні образи, як: „сивая зазуленька, що усі сади облітала, а в одному й не бувала“, маємо радісне привітання ластівки, що повернувшись з вирію, принесла зі собою теплі і щирі побажання господареві багатих достатків на оборі і в господі. У ще інших колядках і щедрівках невідомий народній автор оспівав такі події весняної пори року, як: орання нив-

ки, засівання жита, чи взагалі зеленеє жито, садження огірочків, чи такі символічні події, як частування рум'яним яблуком свого судженого. Цікаво, що в деяких районах України, наприклад, на Бойківщині, подібно, як у південних слов'ян: у хорватів, сербів і македонців, золоте або червоне яблуко було і є символом залицяння і невід'ємним атрибутом весільного обряду і церемоніалу одруження.

У свівій давнині, на зорі історичного буття України, звичайно весняною порою організували військові походи, найчастіше на південь і на південний схід, і часто і на сам Царгород. Мабуть тому деякі події давнього лицарського побуту, і особливо військові походи, знайшли широкий відгомін у колядках і щедрівках, що їх, як ми вже сказали, співали колись на початку року, тобто в місяці березні.

Серед багатьох військових мотивів українських колядок найчастіше зустрічаємо славлення вірного коня, що виніс свого вершника-пана не з однієї біди, зустрічаємо згадки про походи лицаря Іванка, Романа, Василька чи Данила, знаходимо епічні описи облоги царського города тощо: „Цар ся дивує, хто то воює“. А міщани раду радять: чи дати невідомому лицарю викуп, і який? Виводять йому коня в наряді. Лицар його приймає, одначе, далі воює. Тоді міщани дають йому миску срібла-золота. Це теж не вдоволяє славного лицаря. І врешті, коли Іванкові-вояці чи Данилові-лицареві дають в дарунку красную панну-царівну за дружину, — він припиняє облогу царського города і мириться в царем.

Треба пам'ятати, що в добі февдально-князівського устрою в давній Русі-Україні одруження українського володаря з царівною, чи князівною контроїсь із сусідніх держав було, в першу чергу, політичним актом встановлення вигідних династичних зв'язків і зовсім не мало, або дуже мало характер любовно-пригодницької афери.

Після реформи календаря, тобто після переставлення початку року на два місяці назад, — на кінець грудня і початок січня, автоматично перенесли ті усі звичай календи-коляди, в тому перенесли і пісні, що їх раніше співали на початку березня.

Тут і причина цілого ряду нелогічностей! Взимку, коли тріскучі морози і сніговії, — в наших колядках і щедрівках оспівується повернення з вирію ластівки, чи зозулі, співається про плужок, що поле оре, про зелене жито, про садження огірочків тощо.

У результаті реформи календаря виникла ще й інша нелогічність: назви місяців року збереглися ті самі, що й раніше. І тому й досі деякі народи вживають запозичені з латинської мови неточні назви чотирьох місяців, що їх назви походять із цифер: септембер, октобер, новембер і десембер, — хоч насправді вони означають: сьомий, восьмий, дев'ятий і десятий місяці року. В сучасному календарі назви цих місяців уживають в значенні дев'ятого, десятого, одинадцятого і дванадцятого місяців року. Отож постало переставлення порядку на два місяці, при механічному збереженні тих самих назв місяців, що й перед реформою календаря.

Про старовинність українських колядок і щедрівок, крім військово-лицарських мотивів, свідчить також багата мисливська тематика і колядки із казково-фантастичними мотивами. Про глибоку давність цих обрядових пісень свідчить і архаїчна лексика, звичаї стародавнього українського побуту та інші властивості старовини, що збереглися в колядках і щедрівках до наших днів. Співаючи їх, ми дуже часто не розуміємо значення деяких слів, або й цілих фразеологічних висловів. Але, як каже українське прислів'я — „З пісні слів не викидають“. Мабуть, цей фактор також заважив на тому, що багато рис давньої, доісторичної доби, або ранньої доби історії України збереглися в наших колядках і щедрівках.

Ось, наприклад, згадати б такі давні, архаїчні слова, як: терем, чертоги, світлиця, скамейка, скам'я, поволоки, тисові столи, челядь, челядин, шуба, золоті гуслі, гудок, сурма, сурмонька, коругов, комонне, військо, магерова шапочка, сап'янові чоботи, бобровії хутра, соболі, куніці, павочка, цинові миски, срібляні чаші-пугарі та багато інших архаїзмів. Якщо деякі з них і збереглися в сучасній українській мові, то все ж таки цих слів, чи висловів не вживаємо у щоденному побуті.

Це саме стосується і архаїчних форм багатьох лексем чи висловів, як ось: „ізуздріти сива сокола“, тобто: побачити сивого сокола, „вергти оком на зелен явір“, тобто: глянути, кинути оком на зеле-

ний явір, „проректи слово“ — сказати та багато інших.

В українських колядках і щедрівках часто згадується про зброю, мисливське або господарське знаряддя, що їх вже або зовсім не вживають, або рідко вживають. Ось деякі з них: тугії луки, топірці, чепіги, сівня, сакви та багато інших. Або згадки у колядках про мисливську птицю: сокола, що його вже від приблизно 14-го століття в Україні не використовують для полювання. Подібні згадки знаходимо в колядках і про турів із золотими рогами, чи навіть про якихось фантастичних тварин: турівсленів, єдиногогорів, про горностаїв, про чорнії куніці, про стада лебедні та про інші дикі тварини і птиці, що давно вже зійшли, так би мовити, з українського історичного кону.

Всі ці українські епічні пісні давнього історичного і навіть доісторичного походження, пісні, що їх співали на початку нового року — під час колишніх свят календе, — згодом злилися з християнськими звичаями святкування народження Ісуса Христа і стали невід'ємною частиною багатого репертуару звичаєвості українського Різдва.

Українські колядки і щедрівки своїми давніми мотивами лицарського чи світського побуту, — зовсім відмінні від пісень релігійного змісту, що їх називаємо колядами. Коляди, тобто пісні літературно-церковного походження, постали вже таки досить пізно, в 17-му і на початку 18-го століть. Їх вперше видали друком у Почаївському монастирі 1790-го року у збірнику, що називався „Богогласник“. У першому виданні „Богогласника“ було вміщено 238 пісень релігійного змісту, а серед них дуже багато коляд, що їх ми ще донедавна співали старо-церковно-слов'янською мовою. Ото ж, у „Богогласнику“ в 1790-го року були вперше опубліковані ноти і слова таких відомих сьогодні коляд, як: „Бог Предвічний“, „Нині, Адаме“, „Бог природу“, „В Фефліемі днесь Марія“, „Вселенная веселися“, „Дивная новина“, „Де звізда чудна з Востоку на Полудне“, „Небо і земля“, „По всьому світу“, „Радість з неба всім являєсь“, „Возвеселімся всі разом нині“, „Встань, Давиде, з гуслими“, „Херувимів свят“, „Що то за предиво“, „Янгол пастирям мовив“ і декілька десятків інших коляд. Згодом, ці коляди декілька разів передруковували, переважно у Львові: у 1805, 1825, 1850 і 1868 роках, доповнюючи і вносячи деякі зміни. На базі „Богогласника“ появилася згодом „Малий Богогласник“,

збірник „Пісні побожні“ та десятки видань так званих „кантичок“, з різним добором коляд та з різними змінами тексту і мелодій тих релігійних пісень.

Незважаючи на все більше зростання популярності коляд нового, літературно-церковного походження, — в широких колах українського народу далі співали прадавні українські колядки і щедрівки під час Різдвяних Свят. Мабуть, завдяки цьому, вони й збереглися до наших днів, хоч і в дещо змієних, трансформованих видах, але таки збереглися.

Багато українських та іншонаціональних вчених вважає, що не тільки давні колядки і щедрівки, але і латинська назва календе-коляда, і деякі давні грецькі і римські новорічні звичаї і традиції, як ось: ходити з козою, ходити з колядою тощо, — сплелися із старо-слов'янськими і старо-українськими святами зимового повороту сонця. А ще пізніше вони злилися із суто християнськими звичаями Різдва Христового.

Дуже цікавий той факт, що в Московщині, наприклад, в єдиній слов'янській країні, взагалі не бу-

ло колядок і щедрівок. Це один із доказів того, що Московщина була зовсім відірвана від безпосередніх впливів греко-римської культури і цивілізації. Україна — навпаки. Ось, наприклад, визначний український учений, Філарет Колесса, твердить, що рештки збереженого в колядках і щедрівках старо-українського епосу вказують на дуже сильні впливи грецької і римської культури вже від третього-четвертого сторіччя по-Христі, на всіх слов'ян, що жили на північ від Чорного моря і обабіч Дунаю. Саме в тому часі та згодом слов'янська цивілізація досягла берегів Середземного моря і безпосередньо зустрінулася із греко-римським світом. Стільки Філарет Колесса.

Подібний процес вбирання в себе пісень побутових, світських чи лицарських і трактування їх, як різдвяних колядок, чи в українському сенсі і щедрівок, ми спостерігаємо майже в усіх західноєвропейських народів, а особливо серед німців, французів, англійців та інших. Одначе, це вже інша тема, і про це колись іншим разом.

Канада

Панько Незабудько

ОБЛІЗЛА ШКАПА МОСКАЛІВ І НАСЬКИХ ЯНИЧАРІВ

(Пародія на драчівського „Білого коня“ визволителів)

*В золотоверхім Києві
На облізлій шкапі.
Це дійсність, а не сон,
Нею живуть вони.
Червона ота шкапа
Ірже огнем війни
Зі стайні десь кацана —
До чужини!
В конюшні, разом з Гітлером,
Сталін пришив їй хвіст.
В фашистів вчивсь кувать
Загарбницьке копито.
Де лиш вона ступа —
Кривавий всюди зміст,
Сліди її пізнають
По всьому сльиве світу!
За шкапою кипить
Мара всіх михоліть!
Яке ж бридке тавро!*

*Яка ж гідка брезня!..
Прикутий Прометей
Незмищаний стоїть,
Руба мечем і б'є
Цю шкапу він щодня!
Де ж шкапу цю взяли?
Всі потрохи, кістки
І трухлого хребта
Зшивали ночі й дні.
Ракети з хомута,
Обвішані з боків,
І гасла для дурних —
Пришиті до хвоста.
Нейтронну вже також
Підвішують під хвіст
(Хвалився ж нею вождь
У „зорянім“ Кремлі)
І приціл навели
На весь вільний ще світ,*

Щоб зжертви, проковтнуть
Всі обшири Землі!

Нейтронно-бомбова
Коняка ця ірже
І „визволять“ готова
наш цілий Глоб уже —
Від нас, усіх тут суцях,
І поколінь грядущих,
Ще й ірже повсякчас
Що „красним“ був Тарас!

Вже замуздати хоче
Не лиш один Дніпро
І знищила б охоче
Усю красу Карпат,
Совето-пошехонське
Витавривать тавро
На Україні прагне
Архизлочинний кат!

Небесний простір хоче
Позбавити зірок,
Край наш звільнити хоче
Від рідних нам людей.
І кожний крок цей шкани —
Для нас смертельний крок!
Ось наміри кацапів —
Ідея їх ідей!

„Новую Україну“
На кісточках борців
Будує безумно
Як „Всеросії“ часть...
Чого ж так їй на морді
Жах каменем зіміє?
Чому зухвало-горда
В страху совєтська „власть“?

Це страх — від нас живих ще,
Усюди суцях всіх,
І від тих, що придуть,
І від яєних століть,
Від ста тисячоліть,
Що буде чуть наш сміх
І що Вкраїни путь —
З Москвою вже не будуть!

Прокляття від нас всіх
Ми кидаєм до ніг
Облізлбокій шкани —
Підміці цій коня!

Прийде той час, аякже!
Із Київських доріг,
Із Золотих Воріт
І золотого дня —
І щезне її й тіль,
А з нею всі ви теж,
Бо правда — це не тіль,
Певічна ж є брехня!..

Прикутий Прометей
Не шле, Він живе!
Рубає шкани він
Драчомаллярський бік!
Ми — нарід лицарів,
Не підміка людей!
Ми вас переживем
І волі ми діждем,
І Правда й Мир придуть
Для нас усіх навек!

В безодню шкани путь.
Де чорти її ждуть,
Бо Сонце — за буття
Бо Правда — за життя!

ІЗ РЕЦЕНЗІЇ НА „МІЙ ГОЛОС У ПУСТЕЛІ“

Журналіст і письменник д-р Іван Овечко надрукував у тижневику „Вільний Світ“ у Канаді, від 8 жовтня 1979 р., рецензію на нову книжку Василя Чапленка під наг. „Мій голос у пустелі“.

Там, між ін., читаємо:

„Вісілому вся стаття проти Шереха-Шевельона побудована на таких головних обвинуваченнях: співпраця Шевельова в Україні з Наузом Кагановичем, „який громив українських мовознавців за „народництво“; відхід від української літературно-критичної діяльності заради „американської кар'єри“ і щоб „не компромітуватися“ українством під час праці в американському університеті; вихвалювання творчості таких авторів, яких Чапленко вважає за пройдисвітів або психічно хворих, а їхні твори за безглузді; з виходом на пенсію повернення до українства, відновлюючи свою „українську кар'єру“ та вихвалюючи Ньюйоркську групу і т. п.“

„Сторонні сили та міжнародна політична кон'юнктура можуть мати значення допоміжних, алі не вирішальних чинників. Беремо їх до уваги в такому розумінні і використовуємо їх, але відкидаємо всякі орієнтації на сторонні сили“.

СТЕПАН БАНДЕРА

„ХРЕСТОМАТІЯ (З) УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХ СТ.“ І КОМУНІСТ П. ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ

У окупаційній „Радянській Україні“ ч. 227 1979 року перший секретар Правління Спілки Письменників УРСР Павло Загребельний надрукував статтю під наг. „Велика спорідненість“.

У тій статті, вихваляючи компартію і т.п., П. Загребельний зазначає: „Гострим почуттям громадянської відповідальності, підвищенням соціальним тоном характерна прониклива глибокою емоціональна і філософська поезія Миколи Бажана, Бориса Олійника, Платона Воронька, Миколи Нагнибіди, Дмитра Павличка, Ліни Костенко, Івана Драча“.

А „Хрестоматія (з) української літератури ХХ ст.“ Шкільної Ради УККА вимагає, щоб українські діти і студенти на свободі вивчали „творчість“ таких московсько-більшевицьких ідеологічних слуг, як М. Бажан, Л. Костенко, І. Драч та згадує навіть генерала КГБ Д. Павличка.

Годі збагнути, як це могла Учительська Конференція, що відбулася в жовтні 1979 р. на Факс Чейсі біля Філадельфії, „одностайно“ схвалити так званий підручник, що його вже в нашій пресі називали не „Хрестоматією“, а „ХрестоМафією“?

На советському жаргоні вираз „гостре почуття громадянської відповідальності“, про що пише П. Загребельний, означає не тільки підпорядкування, а й пропагування комунізму та вихваляння російського окупанта України.

Щоправда, в „Амеріці“, в інформації про той учительський збір була згадка, що „Хрестоматія“ викликала чималу дискусію. Але у „Свободі“ УНСоюзу п. Федоренко — співавтор того „підручника“, на спілку з п. Малярем — подав вістку так, що ту „Книжку на одній позі“, як назвав „Хрестоматію“ ред. Л. Полтава в рецензії у канадському „Вільному Світі“ („Канадійському Фермері“) нібито мали б повністю схвалити всі вчителі... Той „підручник“ нібито вже був виданий не для учнів і студентів, а тільки для вчителів, за словами п. Федоренка, але ж

на книжці є надрукована рекомендація Шкільної Ради УККА для всіх шкіл, та навіть як „учбовий посібник для студентів університетів“!

Д-р Григор Лужницький вірно назвав „Хрестоматію (з) укр. літератури ХХ ст.“ як „Ожебрачена Хрестоматія“, у рецензії в „Амеріці“. Навіть гарвардський докторант у „Сучасності“ писав, що та книжка це зразок, „як НЕ треба видавати“. В окупованому Києві комуніст П. Загребельний вихваляє декого з тих, кого у „підручнику“ Шкільної Ради УККА представляється як українських письменників! Зате місця для творів Валентина Мороза у „Хрестоматії“ не знайшлося...

У „Радянській Україні“ від 3-го жовтня 1979 р., у вістці „Поету-громадянину“, після опису „примірників газети „За Радянську Україну“ тощо сказано: „На відкритті виставки виступили письменники Олесь Гончар, Любомир Дмитренко, Сава Голованівський, Віталій Коротич, Іван Драч“.

А комуністично-пропагандивні „твори“ О. Гончара, В. Коротича, І. Драча повинні вивчати, і навіть біографії відщепенців від українського Нескореного народу! — діти й молодь, вільні українці у Західньому світі.

Не краще у тій „Хрестоматії“ справа і, наприклад, із Володимиром Сосюрою, бо автори підбрали советський вірш про поневолену Москвою Україну, яка нібито щаслива „у стягів багрянному шумі“... Вірно писав п. Ф. Капуста у статті про советизацію укр. еміграції („Наш Світ“ та ін. видання з 1979 року), що ті „багрянні стяги“ почервоніли від крові українського народу. А що означає Група з Нью Йорку в укр. літературі?..

Виходить так, що деяких так зв. українських письменників там, в „УСРСР“ — вихваляють комуністичні видання, а тут пп. Маляр та Федоренко.

Це вони можуть робити, але не в українських школах за кордоном і не за гроші трудових Батьків, які уникнули комунізму.

Д-р Ст.

„НАШЕ ВІРУЮ, ТОБТО УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТА, СПИРАЄТЬСЯ НА ДУХОВИХ ВАРТОСТЯХ І ГЛИБОКОМУ РОЗУМІННІ НАШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ. НАШИМ ОБОВ'ЯЗКОМ Є ПОДБАТИ ПРО КРАЩЕ Й НЕЗАЛЕЖНЕ МАЙБУТНЄ ДЛЯ НАШОГО НАРОДУ. МИ НЕ ХИТАЄМОСЯ, МИ ВСЕЩІЛО ВІДДАНІ СПРАВІ. ПЕРШЕ РЕЧЕННЯ НАШОГО ВІРУЮ ЗВУЧИТЬ ТАК: „ЗДОБУДЕШ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ, АБО ЗГИНЕШ В БОРОТЬБІ ЗА НЕЇ“.

З промови Валентина Мороза в Німеччині

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“
Security Savings and Loan Assn.

ГОЛОВНІ БЮРА:
936 N. Western Avenue
Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:
2166 Plum Grove Road
Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

УРЯДОВІ ГОДИНИ:

Понеділок 9 — 3 по пол. 9:30 — 6 веч.
Вівторок 9 — 7 веч. 9:30 — 4 по пол.

У середу — зачинено

Четвер 9 — 3 по пол. 9:30 — 4 по пол.
П'ятниця 9 — 7 веч. 9:30 — 8 веч.
Субота 9 — 1 по пол. 9:30 — 12:30 по пол.

- Платимо найвищі відсотки, дозволені законом, на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно й виплачувані квартално.
- В „Певності“ одержуєте відсотки від відсотків.
- Сертифікати 5 $\frac{3}{4}$ % — 8%, залежно від часу й суми, на які їх вкладається.
- „Певність“ дає повну фінансову обслугову, на яку дозволяє закон.
- Вогнетривалі скриньки для переховування цінних речей.
- Простора площа для паркування авт.

ЩАДІТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ — НАЙБІЛЬШІЙ
УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ.
ВСІ ЩАДНИЧІ КОНТА ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО ВИСОТИ 40 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 6 $\frac{1}{2}$ % дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення до 2,000 дол.

Адреса:

**SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION**
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ“

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРИМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5 $\frac{1}{4}$ % ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

З НОВИМ РОКОМ

(Фейлетон)

З давен-давня серед цивілізованих людей водиться звичай з нагоди Нового Року вислати привітання й побажання. Напередодні Різдвяно-Новорічних свят мільйони карточок з привітаннями й побажаннями пересилається поштою від і для: родини, друзів, приятелів, знайомих, організацій, інституцій, установ і т. д. І всі з найкращими задуманими побажаннями, що коли б справдилися хоч десять відсотків їх, то людина осягнула б доби правдивого Божого царства на землі.

Ідучи за тією традицією, хочу висловити й мої добрі побажання деяким нашим організаціям, установам і виднішим особистостям нашого суспільного життя в діаспорі. Не знаючи їхньої адреси, висилою мої побажання в формі фейлетону.

Бажаю УКБА, щоб в черговому році мав такі прибутки, щоб міг здійснити усі громадські задуми.

Щоб УНСоюз у грудньому 1980 році видав хоч з одну порядну книжку своїм коштом;

щоб УНПоміч досягла в черговому році хоч половини того членства, що їх має УНСоюз і щоб удвоє більше видала книжок та уділила помочі там, де буде потрібно;

щоб „Український Голос“, „Українське Життя“, „Українське Слово“ (Париж) й інші „найдемократичніші“ наші пресорганізації ще краще засвоїли собі від совпропаганди методи поборювання українських націоналістів;

щоб „Лис Микита“ випокував родзинки не лише серед УВФронту, але й там, де їх є вдесятеро більше;

щоб Валентин Мороз в майбутньому році успішно відержав удари язиків деяких наших „демократів“ і щоб діждався відзначення в УВУ;

щоб ген. Петро Григоренко між московськими єдиноділками найшов хоч одного прихильника самостійності України;

щоб Микола Плав'юк успішно виконав штуку сидіння на двох кріслах одночасно;

щоб Ярослав Гайвас став міністром в УНРаді;

щоб ген. Татарського не здеградував президент УНР а прибавив ранги;

щоб Панас Феденко одержав хоч одну ленінську блишку за оклеветування українських націоналістів;

щоб Улас Самчук, ставши академіком, написав хоч одну академічну книжку;

щоб д-р І. Флис їв багато вівсяної каші і брикав як коник;

щоб Гриць Зозуля одержав за гумор нагороду як не Побєля, то бодай літературного фонду ім. Івана Франка;

щоб наші „реальні політики“ нав'язали нарешті контакт з червоним Китаєм;

щоб ми не потребували більше співати „згинуть наші вориженьки“ і „Боже, нам єдність подай“.

А собі я бажаю, щоб мені більше платили за мої фейлетони.

ПРАВОПИС „УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ“

Квартальник бібліографії НТШ і ТУБА за редакцією д-ра Богдана Романенчука в Америці „Українська Книга“ виходить двиним „правописом“. У ч. 3, 1979 р. знаходимо навіть у наголовках постійне викішення літери „Г“: „ЕміГраційний“, „ЕміГранти“, але „ДжінГісхан“, або „Евген Плужник“ — і „Евген Плужник“. У числі 2 „Микола Ковалевський — „Етюдн“, у ч. 3-му той же автор — „Микола Ковальський — „Етюдн“; „В'ячеслав“ треба писати без апострофа, і т. д.

МОСКОВСЬКІ НАГОРОДИ ДЛЯ С. ЛЮДКЕВИЧА

У некролозі, підписаному Л. Брежневим, Сусловим та багатьма іншими „вождями“, з приводу смерті українського композитора Станіслава Людкевича 10. 9. 1979 р., вихваляється композитора за такі твори, як симфонічна поема „Подвиг“, присвячена „30-річчю перемоги радянського народу“, й подібні. Там сказано: „Партія і уряд високо оцінили заслуги Станіславу Пилиповичу Людкевичу присвоєно звання Героя соціалістичної праці, його нагороджено орденами Леніна, Червоного Прапора, Дружби народів, Знаком пошани, медалями“...

Але багато творів С. Людкевича з першого, вільного періоду творчості — не виконують в Україні, пропагують лише його більшовицького типу пісні. У некролозі, поміщеному у всій советській пресі, між ін. сказано: „Його доробок збагатився рядом чудових творів про рідний оновлений край, про прекрасний радянський час“...

„ВАША ДОПОМОГА В НАШІЙ БОРОТЬБІ — НЕОЦІНИМА!“

Із листа з окупованої України